

N. B. Gogol

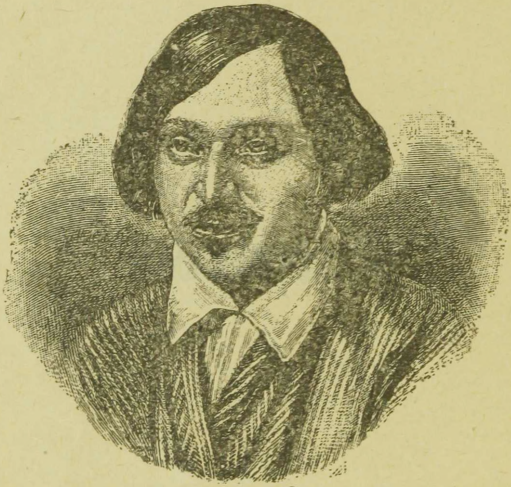
Naisewõtt

Nali kolmes waatuses

Teatrikirjastus — Tawet Mutsu

Reisewört

W. Fowley

N. B. Gogol

Kaisewõtt

Ühe wanapoisi kōsjalugu

Kali kolmes waatuses

Meie oludesse seadnud

Tawet Mutsu teatirikirjastus
Tallinnas 1926

Dsalised:

Esmeralda Lafane, kaupmehe tütar.

Kati Pantuhwel, tema tädi.

Miina Trump, kaardimoor.

Mait Gloobus, algkooli juhataja.

Urno Riheljalg, tema sõber.

Johannes Munarog, konstaabel.

Jaakob Põrn, inwaliid, wabadusõja kangelane.

Prombamsel, meremees.

Liiu, teenijatüdruk kaupmehe majas.

Peet Rajupill, kaubamaja omanik.

Jaak, kooliteener.

A 5355.

3529

„Lähe“ trükk, Wõrus.

Selle näidendi avaliku ettekande korral tuleb kirjastajalt eraldi tasu eest sellekohane luba muretseda.

Esimene waatus.

Wanapoisi tuba.

1 etteaste.

Gloobus. (Üksi, lebab tiivanil piip käes.) Näe, kui hakkad nõndaks üksi wabal ajal mõtlema, siis näed, et lõpuks, nagu waja naist wõtta. Mis pärast siis mitte? Glad-elad, ja niisugune, lõpuks, jätkus hakkab. Näe jäingi jälle ilma lihaskõdgi. Aga ometi näib, et kõik on walmis, ja kaardimoor käib juba kolmat kuud kaarte panemas. Tõsi, ise enesel juba hakkab häbi. Hõi, Jaan!

2 etteaste.

Gloobus. Jaan.

Gloobus. Kas kaardimoor weel ei tulnud?

Jaan. Ei tulnud.

Gloobus. Kas rätsepa juures olid?

Jaan. Olin neh.

Gloobus. Mis ta teeb seal, kas kuube õmbleb?

Jaan. Õmbleb neh.

Gloobus. Kas palju on juba õmmelnud?

Jaan. Jah, juba küllalt, hakkas juba nõõpauke palistama.

Gloobus. Mis sa ütlesid?

Jaan. Ütlesin: hakkas juba nõõpauke õmblema.

Gloobus. Aga kas ta ei küsind, mis jaoks herra kuube wajab?

Jaan. Ei, ei küsind.

Gloobus. Wõib olla ehk küsis ta, kas herra naist ei taha wõtta?

Jaan. Ei, midagi ei küsind.

Gloobus. Sa nägid ometi ta juures ka teisu kuubi? Ta õmbleb ju ka teistele?

Jaan. Neh, kuubi ripub ta juures palju.

Gloobus. Aga kalew on neil ju ikka halwem, kui minu omal, mis?

Jaan. Neh, see kalew on ikka nägusam, mis teie kuuel.

Gloobus. Mis sa ütlesid?

Jaan. Ütlesin: too on nägusam, mis teie kuuel.

Gloobus. Hüwa. Noh, aga ta ei küsind, mis jaoks herra niisugusest peenest kalewist laseb omale kuue õmmelda?

Jaan. Ei.

Gloobus. Ei kõnelend midagi sellest, kas herra ei taha ehk naist wõtta?

Jaan. Ei, sellest ei rääkind.

Gloobus. Sina muidugi mõista ütlesid, et mina koolijuhataja ja sina kooliteener oled?

Jaan. Ütlesin.

Gloobus. Ja mis siis tema selle peale ütles?

Jaan. Ütles: „Noh, koolmeistrille peab ikka hea kuue tegema.“

Gloobus. Hüwa. Võid minna. (Jaan ära.)

3 etteaste.

Gloobus. (üksi.) Mina arwan, et must kuub on ikka soliidsem. Wärwilised wiisitkuued lähewad enam wallasekretääridelle ja muile ametnikkudelle—piimahabemetele. Need, kes rahwaharidust edendawad, peawad enam tähele panema, kuidas ütelda, seda. . . näh, unustasin sõna ära, ja weel hea uue, Juhhan Lawiku sõna. Jah, olgu lugu kuidas on, ent koolijuhataja omal puldil on ikka niisama kui riigiwanem parlamendis, ainult selle wahega, et niisugune amet on kindlam, kui sa just kõlupea ei ole. Hõi, Jaan! (Jaan sisse.)

4 etteaste.

Gloobus. Jaan.

Gloobus. Kas wiiski ostsid?

Jaan. Ostsin neh.

Gloobus. Kust ostsid? Kas sellest poest, millest ma sinule rääkisin, mis Tuglase tänawal?

Jaan. Ja-ah, sellest samast.

Gloobus. Noh mis, kas wiiks on hea?

Jaan. Hea neh.

Gloobus. Kas proowisid saapaid puhastada?

Jaan. Proowisin neh.

Gloobus. Mis on, kas läigib?

Jaan. Läigib, mis läigib.

Gloobus. Aga kui ta sulle wiiski müüs, kas ta ei küsind, mis jaoks herra wajab niisugust wiiski?

Jaan. Ei küsind.

Gloobus. Wõib olla, ehk ütles: kas ei ka-
watse ehk herra naist wõtta?

Jaan. Ei, midagi ei küsind.

Gloobus. Noh, hea, wõid minnal! (Jaan ära.)

5 etteaste.

Gloobus. (ühesi.) Näib et saapad on tühine asi, aga siiski, kui nad on halwasti teht ja wiiks punane, — siis ei ole heas seltskonnas ka niisugust austust. Kõik ei ole nagu nõnda, kuidas peaks olema... Waat' weel inetum, kui on konnasilmad. Olen walmis, Jumal teab mis kõik wäljakannatama, kui aga konnasilmi ei ole. Hõi, Jaan!

6 etteaste.

Gloobus. Jaan.

Jaan. Mida käsete?

Gloobus. Kas sa ütlesid kingsepale, et konnasilmi ei oleks?

Jaan. Ütlesin.

Gloobus. Ja mis tema ütles?

Jaan. Ütles: „Hüwa.“ (Jaan ära.)

7 etteaste.

Gloobus, siis Jaan.

Gloobus. On ikka, tont wõtku, waewarikas asi see küljeluu wõtmine küll! Juba seda, juba

teist ja kolmat waja. Et see ja et too oleks korras. Ei, tont wõtku, see ei ole nõnda kerge, nagu räägitakse. Hei, Jaan! (Jaan fiske.) Ma tahtsin sinule weel ütelda. . .

Jaan. Kaardimoor tuli.

Gloobus. Aha, tuli; kutsu ta siia. (Jaan ära.)
Jah, see naisewõtt, see on raske asi.

8 etteaste.

Gloobus ja Miina Trump.

Gloobus. (Tõuseb ja kummardab.) Na, tere, tere, Trumbi proua! Noh, mis on? Kuidas läheb? Wõtke tool, istuge ja jutustage. Noh, kuidas siis lugu on, mis? Kuidas ta nimi nüüd oli: Hirlanda? . .

Miina. Esmeralda Tasane.

Gloobus. Jah, jah, Esmeralda Tasane. Ja ta on wististi ikka mõni neljakümne aastane piiga?

Miina. Seda just mitte, ei; s. o. kui abiellute, siis iga päew muud kui hakkate kiitma ja tänama.

Gloobus. Teie waletate, Trumbi emand!

Miina. Olen selleks liiga wana, et waletada; peni waletab.

Gloobus. Aga kaasawara, kaasawara? Jutustage uuesti, mis kaartid näitawad?

Miina. Aga kaasawaraks on kahelordne kiwimaja ütle mata hea sissetulefuga: üks kaupmees ja üks restoraani pidaja maksawad suurt üüri; siis weel kaks automobiili, üks suur weo-, teine sõiduauto, ka need toowad sisse. Linnast väljas on weel talu rendil. Kolmandat aastat kaswatab rentnik seal feeduwilja, ja niisugune kaine mees teine, et ei wõta tilkagi kibedat suu sisse, ja kolm poega on tal:

faks wõtjid juba naised, aga „kolmas,“ ütleb, „on weel noor, las' sikutab weel saha taga, küll tal siis kui suren, jatkub aega naist päitsutada.“

Gloobus. Aga kuidas, kuidas, ütlege ometi, kuidas preili wäljanäeb?

Miina. Nagu suhkrupea! Walge, punetaw, nagu weri piimaga. . . Niisugune maiustus, et kiidusõnagi ei leia. Saate, näete, (näitab kõri peale) siit saadik willand olema, s. o. ütlete sõbrale ja ka waenlasellegi: „Tänan, Trumbi emand, tänan!“

Gloobus. Kas ta ei ole mitte mõne wabadusõja kangelase wõi tähtsama poliitikategelase tütar?

Miina. Miljonääri ja kaupmehe tütar. Ja weel niisugune, et isegi sõjawägede ülemjuhatajalle ja teistele wabadusõja kangelastele häbi ei teeks. „Minule,“ ütleb, „ei ole waja kasifikulda, kui ta aga harit mees oleks.“ Jah, niisugune wähenõudlik teine! Aga pühapäewal, kui paneb siidi röiwa selga — siis, Kristus halasta, kohiseb ja mühiseb nagu merelained. Just kui mõni troonilt tõugat tsaari tütar wõi endine würstinna!

Gloobus. Ja, ma küsisin seepärast, et olen kooliõpetaja, nõnda et. . . saate aru?

Miina. Ja miks siis mitte arusaada? Oli neil ka popp Betserist, aga üteldi ära: ei meeldind. Tal oli niisugune imelik komme: millise sõna ütleb, seda ka waletab, aga wälimuselt niisuke filmatorkaw. Mis siis ikka teha, see on talle Jumalast ant; ta isegi ei rõõmusta selle üle, aga ei wõi kuidagi ilma waletamiseta olla — nii on juba Jumala tahtmine.

Gloobus. Roh, aga peale selle, teisi ei ole seal mingisuguseid?

Miina. Ja misugust te veel tahate? Ja seenagu polekski teistest parem.

Gloobus. On wist kõige parem?

Miina. Käige wõi kogu maailm läbi, niisugust ei leia.

Gloobus. Mõtleme, mõtleme veel järgi, Trumbi emand. Tulge õige tunahomme. Meie teiega, teate, oleme jällegi nõndaks: mina leban, aga teie panete kaarte ja jutustate. . .

Miina. Ja mõtelge ometi ikka järgi! Juba kolmat kuud käin teie juures, aga tolku ei ole sellest mingisugust: istute aga peale hommikkuuekeses ja teadke siis, imete piipu.

Gloobus. Aga teie mõtlete wististi, et naisewõtmine on seesama mis: „Hõi, Jaan, anna saapad!“ tõmba jalga ja läbi? Waja arupidada, järele waadata.

Miina. Noh, ja mis siis veel? Kui waadata, siis ka waadate. Raup ongi selleks et waadata. Waat', käskige omale kuub tuua, aga nüüd kohe, praegu on kohane aeg, ja sõitke.

Gloobus. Nüüd praegu? Waat' milline pilwine ilm on väljas. Wõtan woorimehe, seal rababki juba wihm.

Miina. Aga teil omal on halb! Peas teil juba hallid juuksed, warsti ei kõlba teie üldseenam abieluks. Sihuke ka koolmeister! Ja meil on niisuguseid iga sõrme jaoks kümme tükki.

Gloobus. Mis lori teie ajate? Kuidas teie äkki selle peale tulete, et minul on hallid juuksed? Kus on hallid juuksed? (Katsub oma juukseid).

Miina. Miks ei peaks inimesel hallid juuksed olema, — selleks ta ju elabki. Ennäe inimest!

Nende juustega teie ei kõlbagi enam noorele neiule. Aga minul on niisugune wabadusõja kangelane tagawaraks, et teie temale öla allagi ei ulata, aga räägib ta, nagu pasun.

Gloobus. Teiewaletate, ma waatan peeglisse, — mis halli juukseid teie wäljahaudute! Hõi, Jaan, too peegel siia! Ehk ei; pea, ma lähen ise. Wõi feda weel waja, Jumal ise kaitse, see on halwem, kui rõuged. (Väheb teise tuppä).

9 etteaste.

Miina ja Riheljalg (jookseb fisse).

Riheljalg. Mis, Gloobus? (Näeb Miinat.) Teie siin, Trumbi emand? Ah teid! . . . Noh, kuulge, mis pergeli pärast teie minule naise kaela määrifite?

Miina. Kuidas kaela määrifin? Mina ennustasin ainult head tulewikku.

Riheljalg. Ennustasite ainult head tulewikku! Ennäe hirmutist — naine! Kas teie tema küüsi ka ei wõind ennustada?

Miina. Teie ju ise mangusite: muudkui ennustage, Trumbi emand, minule ilus hea naine.

Riheljalg. Ah, teie, wana rebane! . . . Noh, aga mis pärast siin olete? Kas siis tõesti ka Mait. . .

Miina. Aga mis siis muud? Jumal saatis head tegema.

Riheljalg. Ei! Ennäe ilgurt, minule ei ole ta sellest kõsrandki. Misugune see piiga siis on? Palun ütlege: tasapisi, ah?

10 etteaste.

Endised ja Gloopus

(tuleb peegel käes, kuhu väga tähelepanelikult waatab).

Riheljalg. (Siilib tema selja taha, ehmatab teda.)
Puh!

Gloopus. (Karjatades ja peegelt maha pillates.)
Sullumeelne! Noh, mispärašt. . . mispärašt. . . Noh,
millised rumalused! Ehmatas, tõesti, nõnda et
süda paigast nihkus.

Riheljalg. Noh, pole wiga, naljatasin.

Gloopus. Mis tempa sa weel wälja ei mõtle!
Praagugi weel ei saa ehmatusest wõitu. Ja peegli
pillasin puruks; see asi ei ole muidu saadud: ostsin
„Estonia“ kaubamajast.

Riheljalg. Noh, küllalt: ma ostin sinule teise
peegli.

Gloopus. Jah, ostid. Ma tean neid teisi
peegleid: terwelt kümme aastat teewad wanemaks,
ja kogu wahtimine on pealegi kõwer.

Riheljalg. Kuuled, ma pean ju sinu üle enam
wihastama: sa warjad ju minu, oma sõbra, eest
kõik. Sa mõtled ju naist wõtta?

Gloopus. Näe kus rumalus, sinna poolegi ei
mõtle?

Riheljalg. Aga miks sa siis teda kaartide
järgi ennustada lased? (Näitab Miina peale.) Seda
lindu meie tunneme. Ja seda teame ka: niipea
kui wanapoiss tulewikku laseb kuulutada, mõtleb ta
kohe naist wõtta. Noh, ega sellest siis midagi ole.
See on kristlik asi, isamaale isegi kasuks. Luba,
luba, ma wõtan kõik toimingud oma peale. (Miinale.)
Noh, rääkige: kes, kuidas, mis jne. — On ta po-

liitkategelase, riigiametniku wõi ärimehe tütar, mis, ja kuidas ta wälja näeb?

Miina. Ta nimi on: Esmeralda Tasane!

Riheljalg. Esmeralda Tasane! Sellele olete muidugi ka peigmehe ennustand ja nüüd sobitate nad paari, et ennustused täide lähaksid ja äri õitseks. Esmeralda Tasane! On nagu tuttaw nimi, aga ei mäleta. Kus ta elab?

Miina. Kui teie lähete Wabaduse platsilt, siis ümber nurga paremat ja siis pahemat kätt ja teie ees on kiosk, ja kui kioskist möödute, pöörate pahemalle, ja nüüd on teile otse filma ees, s. o. teil puutub otse filma pesutriikija silt, kus noor leff wanapoistele pesu triigib. Teie aga ärge noore lese juure minge, waid kaks maja edasi, seal on kahefordne kiwimaja — seep see maja ongi, kus selle maja omanik wõi pärija Esmeralda Tasane elab.

Riheljalg. Hüwa, hüwa. Nüüd ajan mina selle asja joone; teie aga minge — meie teid enam ei tarwita.

Miina. Kuidas nii? Kas siis tõesti teie ise hakkate kosjasobitajaks?

Riheljalg. Isameheks hakkan; sina ära wahela sega.

Miina. Ah, häbemata sihuke! See ei ole ju meeste asi. Loobuge sellest tõesti!

Riheljalg. Mine, mine! Kosjamoorida aeg on möödud! Sina ei saa millestki aru, ära sega. Käi wälja!

Miina. Inimestelt ainult nende leiba ära wõtta, jumalawallatu niisuke! Sihukese prügi sekka segas. Oleksin seda teadnud, midagi ei oleks rääkind. (Pahaselt ära.)

11 etteaste.

Gloobus. Riheljalg.

Riheljalg. Noh, wennas, seda asja ei wõi edasilükata — sõidame kohe sinna.

Gloobus. Kuid ma ei ole veel midagi. . . Ma ainult niisama mõtlesin.

Riheljalg. Tühine ajawiide! Ainult ära häbista: ma nain sind nõnda, et ei kuulegi. Meie sõidame kohe neiu juure, ja sa näed, kuidas kõik weab.

Gloobus. Mis veel! Kohe sõita! Sa kuidas sina siis selles nii kindel oled, et läheb hästi?

Riheljalg. Ja miks siis see ei peaks hästi minema? . . . Noh, waata ise: noh, mis kasu sellest on, et sa naisemees ei ole? Waata oma tuba: noh, mis siin on? Näe kus porine saabas seisab, näe kus pesukaus, näe kus terwe hunnik tubakat laual, ja sa ise lebad nagu ront kogu päew küljeli.

Gloobus. See on tõsi. Ma tean ise, korda mu korteris ei ole.

Riheljalg. Noh, aga kui sul naine, siis sa lihtsalt ei tunne ennast ega oma korterit enam äragi: siin on sul diivan, siin koerake, mingi ka-naarialinnuke laulab puuris, käsitöö. . . Ja, üldse, sina istud sohwal — ja äkki istub su põlwele naisuke, ilusake niisuke, ja käekesega sind. . .

Gloobus. Ah, tont, kui mõtled, tõesti, milliseid käekesi on ilmas olemas, wennas, lihtsalt — walged kui piim.

Riheljalg. Kus sa sellega! Nagu oleksid neil ainult käekesed! . . . Neil on, wennas. . . Noh, mis sellest veel rääkida; neil, wennas, lihtsalt, tont teab, mis kõik ei ole.

Gloobus. Aga ometi, kui sinule tõtt ütelda, ma armastan, kui mu kõrwal istub ilusafene.

Riheljalg. Noh, näed, oled isegi juba õuna hammustanud. Nüüd waja ainult toimetada. Sina ära millegi eest muretse. Pulmasööf ja muu — seda korraldan kõik mina. . . Shampanjat alla poolt tosinat, wennas, ei wõi, kuidagi ei wõi, — tee kuidas tahad. Madeirat peab ka tingimata pooltosi-
nat soetama. Mõrsjal on wististi terwe kamalutäis onusid ja tädisid — need juba nalja ei armasta. Aga reinwein — tont temaga, eks ole? Mis? Aga mis pidusööki puutub — mul on teada üks endine feisrikoja kock: nõndaks toidab see koer, et, lihtsalt, ülesfegi ei tõuse.

Gloobus. Jumaluke, sa wõtad seda nõnda kuumalt, nagu oleks päris tõesti juba pulm.

Riheljalg. Aga mispäraft siis weel mitte? Miks siis edasi lükata? Sa oled ju nõus?

Gloobus. Mina? Noh, ei. . . ma ei ole weel päris nõus.

Riheljalg. Säh sulle pirakat! Sa ju kuulustasid praegu, et tahad naist.

Gloobus. Ma ütlesin ainult, et see halb ei oleks.

Riheljalg. Kuidas, mõtle ikka! Meil oli ju ometi kogu asi. . . Ja mis? Kas sulle abielu ei meeldi, wõi mis?

Gloobus. Ei, meeldib.

Riheljalg. Noh, mis siis weel ootad?

Gloobus. Ei oota midagi. Ainult kummaline...

Riheljalg. Mis on kummaline?

Gloobus. Miks siis ei ole kummaline: olid ikka poisimees, aga nüüd äkki naisimees.

Riheljalg. Noh, noh. . . noh, kas sul ei ole häbi? Ei, ma näen, sinuga peab tõsiselt rääkima: ma räägin awalikult, nagu isa pojaga. Noh, waata, waata tähelepanelikult oma peale, waat', näiteks, nõnda, nagu sa praegu minu peale waatad. Noh, mis sa nüüd õige oled? Tõesti, lihtsalt, puupalk, mitte mingisugust tähtsust sul ei ole. Noh, milleks sa elad? Noh, waata peeglist: — mis sa seal näed? Rumal nagu — muud midagi. Uga siin, kujutle: sinu kõrvale sigiwad lapsed, mitte see, et kaks wõi kolm, aga, wõib olla, terwelt kuus, ja kõik sinu sarnased, nagu kaks tilka wett. Nüüd oled sa kodus üksi, olgugi sa koolmeister, õpetaja, koolijuhataja wõi Jumal teab kes; siis aga, kujutle, on su kõrwal su oma wäikesed mudilased, wõrukaelad ja üks wallatu kelmike firutab wälja käekesed ning kisub find wurrudest, juufsetukast wõi kõrwallestast, nagu sa nüüd õppureid tutistad, aga sina muudkui wastad peni moodi: auh, auh, auh! Noh, kas on sellest weel midagi paremat, ütle ise?

Gloobus. Ja, aga nad on ju ainult suured mürajad: rikuwad kõik ära, pilluwad hestitid laiali.

Riheljalg. Kas' mürawad, kuid nad on kõik sinu sarnased — waat' kus temp.

Gloobus. See on ikka päris tõesti naljakas, tont wõtku: niisuke pisikene mudilane, kutsikas, ja juba sinu sarnane.

Riheljalg. Miks ta naljakas ei ole, — muidugi, et on naljakas. Noh, siis sõidame.

Gloobus. Ole hea, sõidame.

Riheljalg. Hei, Jaan! Aita ruttu kooliherrat ümberriietuda.

Gloobus. (Riietab end peegli ees.) Ma mötlen fiiski, et waja walges westis.

Riheljalg. Tühi asi, ükskõik kuidas.

Gloobus. (Paneb krae kaela.) Neet pesunaine, kraed on ta nii halwasti targeldand, et kuidagi ei seisa. Sa ütle talle, Jaan, et kui ta weel niimoodi edasi triigib, siis wõtan ma teise pesunaise. Ta wist weedab aega armufestega, aga ei triigi.

Riheljalg. Tee aga, weli, rutemini! Mis sa kohmitsed!

Gloobus. Kohe, kohe. (Tõmbab kuue selga ja istub.) Kuule, Arno, tead sa mis? Sõida õige üksi.

Riheljalg. Noh, mis weel: oled lolliks läind wõi? Mina üksi! Kumb meist abiellub: sina wõi mina?

Gloobus. Tõe poolest, praegu nagu ei tahaks; las' pigem homme.

Riheljalg. Noh, kas sul on kübeke mõistust? Noh, kas sa oled loll wõi? Juba minetuks walmis — ja äkki ei ole waja! Noh, ütle, ole hea, kas sa ei ole peale seda nurjatu siga?

Gloobus. Noh, mis sa sõimad? Mis põhjusel? Mis ma sulle tegin?

Riheljalg. Narr, narr, täistopit narr, seda ütleb sinule igauks. Rumal, waat', lihtsalt rumal, kuigi õpetaja. Sest mida ma ometi püüan? — Sinu kasu; sest suust meelitetakse pala wälja, lüpsiku toru, walge härja unelm! Leba, neet wanapois! Noh, ütle, ole hea, noh, kelle sarnane sa oled? — Noh, noh, kõnts, unimüts, ütleks sulle õige niisuguse sõna . . . ainult ei ole wiisakas. Memm! Halwem kui memm!

Gloobus. Oled sa aga ka hea. (Poole häälega.)
On sul mõistust peas wõi? Siin seisab kooliteener,
aga tema sõimab ja weel niisuguste sõnadega; ei
leidnud teist paika!

Riheljalg. Sa ütles, ole hea, mispärast ei
peaks ma sind sõimama? Kes wõib sind sõima-
mata jätta? Kel on julgust sind mitte sõimata?
Nagu korralik inimene, otsustab naist wõtta, jälgis
mõistlikku nõu, ja äkki — lihtsalt rumalusest, õgis
end täis maruheina, puupakk niisuke . . .

Gloobus. Noh, aitab, ma sõidan — mis
sa 's nii kiskad?

Riheljalg. Sõidan! Muidugi, mis siis muud
teha, kui mitte sõita! (Jaanile.) Anna talle palitu
ja kaabu.

Gloobus (uhsel). Niisugune, tõesti kummaline
inimene. Temaga ei saa kuidagi läbi: sõimab äkki
asja eest, teist taga. Ei mõista mingisugust
ümberkäimist.

Riheljalg. On juba lõpetet, nüüd ma enam
ei taple. (Mõlemad ära.)

Jaan (ajab keele pikali ja wiskab siis porise saapa,
mida just kätte wõtnud, neile järele).

E e s r i e.

Teine waatus.

Tuba Esmeralda Tasase majas.

1. etteaste.

Esmeralda Tasane (paneb kaarte wälja; tema kää tagant waatab) Rati Pantuhwel.

Esmeralda. Jälle, tädise, on teereis ees! Suwitab keegi ruutkuningas . . . pisarad . . . armastuskiri; wafemalt awal dab ristkuningas suurt osawõttu, kuid keegi waenlanna segab.

Rati. Aga kes, sinu arwates, see ristkuningas oleks?

Esmer. Ei tea.

Rati. Ent mina tean, kes.

Esmer. Aga kes?

Rati. Eks kaubamaja omanik Peet Pajupill.

Esmer. Ei ole see, ma panen kas wõi weel korra wälja, — ei, mitte tema.

Rati. Ära waidle, Esmeralda, niisuke ruuge juuks. Ei ole teist ristkuningat.

Esmer. Aga ei: ristkuningas tähendab haritlast — iga kaupmees ei ole kaugelki weel haritlane.

Rati. Oi, Meraldake, ei sa sugugi nõnda räägiks, kui su kadund isake weel elaks. Juhtus, et löi kogu kämbлага lauale ja karjus: „Ma sülgan sellele näosse, kes kaupmeest hābeneb: oma tütar ma,“ ütleb, „arilasele ei anna.“ Aga käsi oli tal, kadunud, āmbri paksune. Kui nüüd tõtt ütelda, ta ikka hāsti tuuseldas su emakest, kadunu oleks muidu kauem eland.

Esmer. Noh, see puudus weel, et ka minul niisuke õel mees oleks! Ja ma ei lähe mingi hinna eest kaupmehele!

Rati. No ega Peet Pajupill ole sihuke.

Esmer. Ei taha, ei taha! Tal on suur habe: hakkab sööma, kõik tilgub mööda habent. Ei, ei, ei taha!

Rati. Ja aga kust siis sihukest head arilast saada? Teda juba tänawalt ei leia.

Esmer. Trumbi emand otsib; ta ennustas mulle hea mehe.

Rati. Aga ta on ju ometi waleworst, mu armas.

2. etteaste.

Endised ja Miina.

Miina. Ah, ei, Pantuhwli Rata, patt oleks teil asjata laimduft tõsta.

Esmer. Ah teie, Trumbi emand! Noh, mis, kõnelege, jutustage! Kas on?

Miina. On, on; laste waid esiteks hinge tagasi tõmmata — nii wāga toimetasin! Preili käsul uurisin kõik wanadpoisid läbi, kes kaarte lasid wälja panna ja toekamaile andsin preili aadressi.

Mõned lubasid täna siia kosja tulla. Jooksiingi siis siia teid hoiatama.

Esmer. Kuidas siis täna? Kallis Trumbi emand, ma kardan.

Miina. Ürge kartke, lapsuke! Elus on sihuke asi päris loomulik. Tulewad, waatawad, — muud midagi. Ja teie waatate neid: ei meeldi, — noh, ära sõidawad.

Rati. Noh, on ikka wiist kõik tüsedad mehed!

Esmer. Aga mitu neid on? Palju?

Miina. On ikka inimest kuus.

Esmer. (Kiljates). Oeh!

Miina. Noh, mis te, tütreke, lendu tõusete! Pigem walida: kui üks ei kõlba, tuleb teine jälle.

Esmer. Mis nad on, haritlased?

Miina. Kõik, ja niisugused arilased, nagu neid ennem pole näht.

Esmer. Noh, ja millised nad siis on?

Miina. Kõik on nad head, korrapäraseid mehed. Esimene, Siim Prombamsel, on niisuke aus, endine meremees — just nagu teie jaoks loodud. Tahab, et naine oleks kehakas, aga matsakaid ta sugugi ei armasta. Teine, herra Munaroorog, niisuke tähtis konstaabel, et ära mine ligigi. See tahab naist liikuma ja liikumata warandusega.

Esmer. Noh, ja kes weel?

Miina. Weel on Jaakob Pörn. See on sihuke tore, aga huuled, lapsuke, on tal — waarikad, päris waarikad — nõnda ilus. „Minule“, ütleb, „on waja, et mõrsja oleks ilus, koolitet, et ta ka ingliskeelt mõistaks rääkida.“ Jah, peenete kom-

betega inimene, päris arilane; aga ise on ta sihufene kummaline, jalad tillukesed, peenikesed.

Esmer. Ei, minule need kummalised nagu ei meeldi... ei tea... Ma ei näe neis midagi...

Miina. Aga kui tahate tüsedamat, wõtke Johannes Munaroog. Juba paremat teie kusagilt ei leia. See on juba, et ära räägi, arilane mis arilane. Waat' et waewalt uksest sisse mahub — sihufe tüüakas.

Esmer. Aga kui wana ta on?

Miina. Päris noor inimene weel: aastat neli-, wiiskümmend turjal, enam mitte.

Esmer. Kuidas nimi oli?

Miina. Nimi: Johannes Munaroog.

Esmer. Munaroog?

Miina. Jah, Munaroog.

Esmer. Ah, taewas, milline nimi! Kuulge, Trumbi emand, kuidas siis see, kui ma temale mehele lähen, hakatakse ju mind hüüdma: proua Munaroog? See... see on nii inetu.

Miina. (Eestis) on weel inetumaidki nimesid, nõnda et kohe sülitate, kui kuulete. Aga ole hea, kui nimi ei meeldi, siis wõtke Prombamsel — tore peigmees.

Esmer. Aga millised on ta juuksed?

Miina. Head juuksed.

Esmer. Aga nina?

Miina. Ee... ka nina on tal tubli; kõik on omal kohal; ja ise on ta ka nii fena. Ainult ärge pahandage: korteris tal üksainus piip ongi, enam pole midagi — ei mingisugust mööbelt.

Esmer. Aga weel kes?

Miina. Arnold Gustaw Harald Alfred Pantuhwel, riigiametnik, pisut fokeleb, on aga selle eest sihuke tagasihoidlik mehike. Rah arilane.

Rati. Noh, mis te ikka: arilane ja arilane; ütelge pigem, kas see arilane ka napsitaja ei ole?

Miina. Joob; ei salga, joob. Mis sinna ikka parata, —selle eest on ta aga hea ametnik! Ja waga sem kui wesi.

Esmer. Waga wesi, sügaw põhi. No ei, joodikut ma omale mehiks ei taha.

Miina. Teie tahtmine, preilike! Ei taha aht, wõtke teine. Siiski, mis siis sellest, et mõnikord enam joob, kui waja? Ega ta foku nädal läbi ikka joobnud ole: juhtub ka mõni kaine päew.

Esmer. Noh, aga weel kes?

Miina. On küll weel üks, see on aga sihuke, et. . . Jumal temaga!

Esmer. Noh, aga kes ta siis on?

Miina. Ma ei tahaks temast parem rääkidagi. Ta on isegi koolmeister, aga elab kui karu pesas; kes selle kodust wälja toob?

Esmer. Noh, aga weel kes? Eks siin ole kõigest wiis, teie aga ütlesite kuus.

Miina. Kas teile on tõesti weel wähe?

Rati. Ja mis neist, teie arilastest, kasu? Kuigi teil neid oleks kuus, kuid kaupmees kaalub nad kõik üles.

Miina. Ah ei, Rati tädi, haritlane on so liidsem.

Rati. Ja mis liidsem! Aga waat' kui Peet

Pajupill soobelinahka kasukas automobiilil mööda kihutab. . .

Miina. Aga kui arilane, näiteks konstaabel Munaroog, mobiili ette seisma jääb ja möödagi ei lase, et: „pea, ei tohi nii ruttu kihutada, teen rotokoll. . .“

Rati. Aga kui kaupmees aabelille otja kihutab? Säh siis rotokoll!

Miina. Siis wiib aabel kaupmehe pokri.

Rati. Aga kaupmees kaebab politseiülemalle.

Miina. Aga aabel kaebab ministriile.

Rati. Aga kaupmees kaebab riigivanemalle.

Miina. Aga aabel kaebab. . .

Rati. Wale, wale! Ruhugi ei saa enam kaebada! Riigivanem on sellestfamast parteist, kus kaupmeeski. (Ukse kuljus kõliseb.) Keegi nagu kõlistab?

Miina. Tohoo, need on nemad!

Rati. Kes nemad?

Miina. Nemad — keegi kõsilastest.

Esmer. (Kiljatab.) Ah!

Rati. Jesseke, halasta meid patuseid! Doas ei ole sugugi korraldet. (Saarab kõik, mis lauast kätte saab ja jookseb piki tuba ringi.) Aga laudlina, laudlina on ju päris must. Tiiu, Tiiu! (Tiiu tuleb.) Too ruttu puhast laudlina! (Saarab laudlina ja tammub mööda tuba.)

Esmer. Oh, tädike, mis saab minust? Olen peaaegu särgiwäl.

Rati. Ah, totsike, jookse ruttu riietuma! (Tammub mööda tuba; Tiiu loob laudlina; ukse kuljus heliseb.) Jookse, ütle: koha! (Tiiu kisab kaugekst: koha!)

Esmer. Tädike! Mu kleit on weel triikimata!

Rati. Oh Issand hoidku! Pane teine kleit selga.

Miina (joostes). Mis te weel ootate? Esmeralda preili, ruttu, lapsuke! (Kuljus heliseb.) Tohoo! Ta ju ootab kogu aeg.

Rati. Tiiu, lase ta sisse ja palu oodata. (Tiiu jookseb wälja ja awab ukse. Kuulda hääli: „Kas kodus?“ — „Kodus, palun!“ Kõik püüawad uudishimulikult lukuangust piiluda.)

Esmeralda (siljatab). Ah, kui paks!

Miina. Tuleb, tuleb! (Kõik jooksewad tuhatnelja ära.)

3. etteaste.

Johannes Munaroog ja Tiiu.

Tiiu. Palun siin oodata. (Ära.)

Munaroog. Ole nii lahke, kui oodata, siis — ootame, et aga mitte wiivitada: sain jaoskonast ainult mõneks minutiks wabaks. Ükki tuleb prefekt: „Aga kus on konstaabel?“ „Läks pruuti vaatama. . .“ Et ta mulle aga selle vaatamise eest niisugust noomitust ei annaks, et. . . Ma waatan weel õige kaardimoori teadaannet. (Loeb.) „Rahekorndne kiwimaja. . .“ (Lõstatab filmad üles ja waatab tuba.) On! (Loeb edasi.) „Kaks automobiili: üks sõidu-, teine weoauto. . .“ Wõib olla, et nad kuhugi ei kõlba. Aga olgu. „Kaks tosinat hõbelusikaid. . .“ Muide, majas on hõbelusikaid waja. „Kaks rebasenahka kasukat. . .“ Sm! „Neli suurt ja kaks väikest sulgpitja“. (Pitsitab tähendusrikkalt huuli.) „Ruus siidist balli- ja kolm willast kodukleiti. Spordi-üllikond. Suusad. . .“ Roh, siin on kõiksugu triibu-krahu. „Pesu, salfrätikud. . .“ Olgu see kõik,

kuis ta tahab. Kuid siiski, peaks järgi uurima, kas see kõik tõsi on. Nüüd, ole lahke, lubavad maja ja autod, ent kui abiellud — ei leia muud kui sulgpattu ja udusulgi. (Kell kõliseb. Tiiu jookseb puhkides üle toa uft awama. Kuulda hääli: „Kas kodus?“ — „Kodus“.)

4. etteaste.

Munaroo ja Põrn.

Tiiu. Oodake siin. Nad tulewad kohe. (Ära. Põrn ja Munaroo kummardavad.)

Munaroo. Tere!

Põrn. Kas mul ei ole au ilusa majapreili papaga kõnelda?

Munaroo. Ei, mitte sugugi papaga. Mul ei olegi veel lapsi.

Põrn. Ah, wabandage, wabandage!

Munaroo (kõrwale). Selle inimese näoilme näib mulle kahtlasena: wabest tuli ta selsamal põhjusel siia, mis minagi. (Waljusti.) Teie tulite wist wajalise asja pärast majapreili jutule?

Põrn. Ei, hädalist asja midagi ei ole, ma ainult niisama astusin jalutades sisse.

Munaroo (kõrwale). Waletab, waletab! Naispoolt tahab kelmi! (Kell kõliseb. Tiiu jookseb üle toa uft awama. On kuulda: „Kas kodus?“ — „Kodus!“)

5. etteaste.

Endised ja Prombamsel (tüdrukute saatel).

Prombamsel (Tiiule). Ole hea, tibuks, puhasta mu riideid pisut. . . Täna, tead, tolmab õige tubliste. Näe seal, ole hea, wõta see hebemete ära.

(Pöörab ringi.) Nõnda! Tänan, südameke. Näe, weel, waata: seal nagu roniks ämblik! Tänan, tuwike! Näe siin weel, näib. (Silitab käega kuue warukat ja waatab Põrni ja Munaroogi peale.) See on ju eht Inglise kalew! Rae kui wastupidaw! 1911 a., kui meie aurik „Kalewipoeg“ Sitsiilias käis, ostsin ta ja lasin õmmelda; 1914 a. sain wanemaks tüüri mehiks — riie oli weel päris uus, 1919 a. purjetasin ümber ilma, ja ainult õmbluse kohad on pisut ära nühit; 1925 a. sain teenistusest lahti, ja siis määrisin lauda pühkides kogemata selle hõlma ära: juba üle kümne aasta kannan, aga siamaale on ta ikka peaaegu nagu uus. Tänan, südameke, minu totsike! (Teeb talle käemusu ja peeglise lähenedes, sajab fergelt juukseid.)

Põrn. Aga kuidas, lubage küsida, Sit... Sit... Sitsiilia... teie ütlesite — Sitsiilia, kas see on hea maa, Sitsiilia?

Prombamsel. Oi, imeilus! Me olime seal kolmkümmend neli päewa; waade on, ma ütlen, otse waimustaw. Sihufesed mäed, siin-seal mõni granaatpuu, ja igalpool itallannad, sihufesed roosifesed, et muud kui aga tahad suudelda.

Põrn. Ja on nad hästi harit?

Prombamsel. Parimal kombel! nõnda harit, nagu meil ainult ministrite prouad. Oli juhus, et lähed tänawalle — näh, roolimees wõi kapten, loomulik, et siis (tähendab warukasuudele ja pea peale) ja siin kuldsed paelad — neil on ju iga maja kõrwal palkonifesed ja katused on näe, nagu see pörand, täitsa lamedad — oli juhus, waatad nõnda, ja näed kuis seal keegi roosiõieke istub . . . Noh, loomulik, et ninaga mitte pori tuhvida . . . (kummardab ja wehib käega) ja tema jälle niimoodi (teeb käega kutsuwa liigutuse). Loomulikult, ta on riides: siin on

tal mingi siiditükife, paelake, mitmesugused naisteripatsid . . . noh, ühe sõnaga, niisugune maisuroog et . . .

Börn. Aga kuidas, — lubage teilt veel küsida — millist keelt Sit. . . Sitsiilias räägitakse?

Brombamsel. Aga loomulikult, prantsuskeelt.

Börn. Kas päris tõesti kõik daamid kõnelewad prantsuskeelt?

Brombamsel. Nimelt kõik. Teie, võib olla, ei usu seda, mis mina teile ütlen: meie elajime kolmkümmend neli päewa, ja kogu selle aja jooksul ei kuulnud ma ainustki sõna eestikeelt.

Börn. Mitte ühtainustki sõna?

Brombamsel. Mitte ainustki sõna. Ma ei kõnele nende haritlastest ja teistest senioridest, ent wõtame sealse lihtsa mehe, kes kaelas kannab kõiksugu prügi, proowige, ütlege talle: „Anna weli leiba“ — ta ei saa aru, Jumala eest, ei saa aru; aga ütle prantsuskeeli „Dateci del pane“ wõi: „portate vino!“ — aru saab, ja jookseb, ja kohe toob.

Munaroog. Tõesti, nagu ma näen, see Sit. . . Sitsiilia on huwitaw maa. Näe teie ütlesite — lihtne mees: mis mees? Kuidas ta on? Kas niisama-sugune, nagu Abja mull — laiapihaline ja künnab põldu?

Brombamsel. Ma ei wõi teile ütelda: ei pannud tähele, kas küntakse wõi mitte; aga mis ninatubakasse puutub, siis teadke, et kõik mitte ainult ei nuuska, waid pistawad isegi moka taha, nagu inglise madrused. Ülewedu on ka wäga odaw: seal on kõikjal peaaegu wesi, ja igalpool gondled . . . Loomulikult, istub nõndaks itallanna, sihuke roosinupuke, riides: maniskake, rätik! . . . Meil käisid ka

Itaalia ohwitserid; noh, niisamasugused, nagu meiegi: meremehed . . . algul, tõesti, oli väga imelik: teine ei saa teisest aru; noh siis, kui hästi tutwufime, hakkafime wabalt aru saama. Oli juhuf, näitad nõndaks pudeli ja klaasi peale, — noh, taipab kohe, et see tähendab juua; paned nõndaks rusika suhu ja ütled ainult huultega: puh, puh — teab kohe: piipu fuitsetada. Üldfe, teadke, keel on küllalt ferge — meie madrufed hakkafid mõne kolme päewa jookful teine-teift mõiftma.

Munaroog. Aga on huwitaw, nagu ma näen, elu wõerail mail. Mind rõõmustaks väga teiega lähemalt tutwuneda. Lubage teada: kellega on mul au rääkida?

Prombamsel. Prombamsel, endine roolimees. Lubage mulle ka omalt poolt küfida, kellega on mul õnn mõtteid awaldada?

Munaroog. Munaroog, Johannes, nagu näete — konftaabel.

Prombamsel (ei kuule hästi). Ah, weealune faabel?

Munaroog. Olen konftaabel. Mu nimi on Munaroog.

Prombamsel. Ei tänan, olen juba sõõnd, ma ei waja kahwelt.

Munaroog. Ei, teie ei faand wift aru: minu nimi on — Munaroog.

Prombamsel (fummaridub). Ah, wabandage! Ma olen pisut nõrga kuulmifega. Mina mõtlefin, et teie mulle munarooga pakute.

Munaroog. Mis finna parata! Ma pöörafin juba Tartu „Emakeele feltfi“ poole, et oma nime muuta Penihännaks, aga omakfed ei ole nõus: ma olla siis „koerafaba.“

Brombamsel. Seda juhtub sageli. Meil, laewal, oli kogu meeskond weidrate nimedega! Ritsipung, Sifumääk, Porojomm, aga ühe nimi oli, lihtsalt, Punn. — Oli juhus, et teised naerawad „oh ja õllewaadi punn!“ (Kuljus kõlises; Miina jookseb üle toa awama).

Munaroog. Na, tere, mammike!

Brombamsel. Tere, Trumbi emand!

Pörn. Tere, kaardimoor!

Miina (jookseb suure rutuga). Tere, tere, kullakesed! Teist teile! (Awab ukse; on kuulda hääli: „Kodus?“ — „Kodus“. Siis mitu peaaegu mitte kuuldawat sõna, mille peale Miina pahaselt wastab: „Kae ja mis-jugune oled.“)

8 etteaste.

Endised, Riheljalg, Gloobus ja Miina.

Riheljalg (Gloobuselle). Sina pea meeles: ainult julgust — ja muud midagi. (Waatab ümber ja kummardab mõnesuguse imestusega; eneses:) Ptui, ja, kui palju rahwast! Mis see tähendab? Kas mitte kofilased? (Tõukab Miinale wõmmu külje pihta ja küsib tasa:) Kust poolt ronkad — ah?

Miina (poole häälega). Siin ronkaid ei ole, kõik on auwad inimesed.

Riheljalg (waljuft). Ja mis see majapreili siis teeb? Kui ma ei elsi, siis wiib see uks siit tema magamistuppa? (Läheneb uksele.)

Miina. Häbemata! Teile öeldakse, et ta riietub.

Riheljalg. Jälle häda! Mis sellest siis on? Ma ainult waatan, muud midagi. (Waatab wõtmeaugust).

Prombamsel. Lubage ka mul waadata?

Munaroog. Mind lubage waid üksainus korrafe silmitseda.

Riheljalg (waatab edasi). Mu herrad, seal ei ole ju midagi näha! Ei saa isegi aru, mis seal walgendab, kas naine wõi padi. (Kõik tungiwad siiski ukse juure ja püüawad waadata.)

Riheljalg. Pst... keegi tuleb. (Kõik kargawad ära.)

7. etteaste.

Endised, Rati Pantuhwel ja Esmeralda
Tasane tulewad.

Kõik herrad (kummardawad).

Rati. Missugusel põhjusel külalised oma tulekuga meie maja austawad?

Munaroog. Mina lugesein „ludisfõnumist“ kuulutust, et noor harit daam, kahelordse pilwelõhkaja, kahe Fordi auto ja ühe talu omanik soovib soliid, harit herraga abielluda. Kui ma ei efsi, oli aadress siia.

Rati. Kuigi meie mingit kosjakuulutust ajalehes pole awaldand, rõõmustame siiski teie külaskäigu üle. Tõhime küsida, kellega on meil au?

Munaroog. Konstaabel Munaroog, Johannes Munaroog, V-dast jaoskonnast.

Rati. Palun alandlikult istuda. (Pöörab Prombamseli poole ja waatab tema peale). Kui tohin küsida...

Prombamsel. Mina lugesein ka . . . kosjakuulutusi. Lähem õige, mõtleisin, lähem waatama. Sln oli ilus, linna Nusumäel päris pikk rohi. . .

Rati. Aga kuidas teid kutsutakse?

Prombamsel. Koolimees Prombamsel. Saaremaalt pärit. Meil oli laewal weel teine Prombamsel, aga see loobus weel enne mind teenistusest: hai hammustas ta jala ära. Hea oli, et jala, aga oleks pea otsast ära hammustand, katsu siis weel elada.

Kati. Palun olge nii lahked ja istuge. (Pöörab Põrni poole.) Aga lubage, mil põhjusel teie?

Põrn. Naabruse tõttu. Elades wõimalikult teie naabruses. . .

Kati. Kas teie ei ela mitte kaupmees Sakaria majas, mis meie wastas?

Põrn. Ei, siinamaale elan ma weel agulis, Kasfisabas, kuid kawatsen ajajooksul siia naabrusesse kolida.

Kati. Palun istet wõtta! (Pöörab Riheljala poole.) Ja teie, mu herra?

Riheljalg. Kas teie siis tõesti mind ei tunne? (Pöörab Esmeralda poole.) Ja ka teie, preili?

Esmeralda. Nii palju kui mulle näib, ma ei ole teid kunagi näind.

Riheljalg. Tuletage meele: kusagil mind ifka näind olete.

Esmeralda. Tõesti, ei tea. Kas mitte Paluoja juures?

Riheljalg. Nimelt Paluoja juures.

Esmeralda. Ah, teie ei tea: preiliga juhtus kummaline lugu.

Riheljalg. Miks ei tea — läks mehele.

Esmeralda. See oleks weel hea, ta murdis aga jalaluu katki.

Rati. Sõitis hilja koju, aga autojuht oli joobnud ja ajas auto kummuli.

Riheljalg. Ja jah, tuleb meele, midagi niisugust ikka oli: kas läks mehele wõi murdis jalaluu katki.

Rati. Kuidas teie nimi on?

Riheljalg. Kas teie siis ei tea, — Arno Riheljalg, me oleme ju kaugelst sugulased, mu naine kõneleb sellest alalõpmata. . . . Lubage, lubage (wõtab Gloobuse käest finni ja wiib daamide juure): minu sõber Gloobus, Mait Gloobus, kooliõpetaja, inspektor, tulewane rektor ja haridusminister.

Rati. Kuidas nimi oli?

Riheljalg. Gloobus, Mait Gloobus, tulewane haridusminister.

Rati. Ohoh! Palun kõigealandlikumalt istuda.

8. etteaste.

Endised ja Peet Bajupill.

Bajupill. (Kummardab elawalt ja ruttu. Kaupmeheksikult.) Tere, Pantuhwli emand! Kuulsin, et siin auto müüa.

Esmeralda. (Pöörab põlglikult kõrwale, poole häällega, kuid nii, et ta kuuleb.) Siin ei ole autoladu.

Rati. Palun, herra Bajupill, istuge. Kuigi meil autot pole müüa, kuid rõõmustame siiski teie külaskäigu üle.

(Kõik on istund. Waikus).

Munaroog. Täna on kummaline ilm: hommikul näitas wihma, aga nagu möödus.

Esmeralda. Ja-ah, need ilmad ei ole sugugi ühesugused: wahest on selge, teine kord aga päris wihmane. Wäga ehamugawad.

Brombamsel. Näe Sitsiilias, preilike, peatusime laewaga kewadel. Juhtus, et lähed kodust wälja — päike paistab, aga käid wähe, just kui wihm.

Munarooq. Kõige halwem, kui niisugusel päewal ükski istud. Naisemehel on hoopis teine asi — ei ole igaw; kui aga oled üksik, siis on see lihtsalt...

Brombamsel. Di, surm, päris surm!

Börn. Ja-ah, seda peab ütleva. . .

Riheljalg. Lihtsalt piin! Annaks Sumal, et farnasesse seisukorda ei sattuks.

Munarooq. Uga preili, kuidas oleks, kui teie küljeluud peaksite walima? Lubage teie maitset teada saada. Wabandage, et ma nii järsku. Mil-lises teenistuses peaks teie abikaas olema?

Brombamsel. Ras teie tahaksite, preili, omale meheks inimest, kes on tuttaw meremarudega?

Riheljalg. Ei, ei! Minu arwates on meheks see inimene kõlbulikum, kes rahwaharidust edendab.

Börn. Mispärast ettetükkida? Miks keelduda õnne inimesele, kes on oma kangelaselikkusega wõimaldand teile meie rahwa riiklist iseseiswust? Isamaa faitsjaile peab antama eesõigus.

Munarooq. Preili, otsustage teie!

Esmeralda (waikib).

Miina. Wastake, preili, ütlege neile midagi.

Munarooq. Noh, mis on, preili?

Riheljalg. Reiu Tasane, awal dage oma arwamine?

Miina. (Tasa Esmeraldale.) Ütelge ometi, ütlege: „Tänan au eest, mis awal date. . .“ Ei ole ilus nõnda istuda.

Esmer. (Tasa.) Mul on häbi, tõesti häbi: ma lähen ennem ära. Tädi ke, olge minu asemel.

Miina. Ah, lapsuke, ärge tehke häbi, ärge minge ära. Nad mõtlewad ei tea mis.

Esmer. (Endiselt.) Ei, tõepoolest, ma lähen, ma lähen, lähen! (Sookseb ära. Miina ja Kati lähewad talle järgi).

9. etteaste.

Munaroog, Brombamsel, Põrn, Gloobus,
Riheljalg, Pajupill.

Munaroog. Eäh sulle pirukat, ära läksid! Mis siis see tähendab?

Riheljalg. Wiist on midagi juhtund.

Brombamsel. Mõni äpardus preili toaletiga... Waja midagi kohendada . . . rinnaesine nõõpnõelaga finni pista. (Miina fiske).

Rõit (temale küsimustega wastu). Mis on? Mis oli?

Riheljalg. Kas mõni õnnetus juhtus?

Miina. Mis seal wõis juhtuda? Tõe sõna, midagi ei juhtund.

Riheljalg. Mispärast ta siis ära läks?

Miina. Häbenes, seepärast läkski ära; piinlik hakkas, nii et enam wälja ei kannatand. Palub wabandust: õhtuks paluwad theeweele. (Ära).

Munarroog. (Kõrwale.) Tagaparemaks, nagu see klaas theed mind elataks! Seepärast ma seda naisewõtmist ka ei armasta, tuleb hullamine: täna ei wõi, tulge homme ja weel ülehommene tulge theed jooma, waja weel mõelda. Nii on aga päris kõnts, pole waja sugugi pead murda! Tont wõtku, ma olen ametis inimene, mul pole aega.

Riheljalg (Gloobuselle). Aga preili on päris kena, mis?

Gloobus. Kena jah.

Prombamsel. Sellest saaks hea perenaine.

Riheljalg. (Gloobuselle.) Tont wõtku! See merekaru ongi juba armund. Hakkab weel meid segama! (Wäljult.) Päris inetu, päris inetu.

Munarroog. Mina on tal tüse.

Prombamsel. No ei, mina ma ei pannudki tähele. Ta on niisugune roosinupuke.

Põrn. Ma ise olen fetsamal arwamisel. Kuid ma kardan, kas ta ka peenemas fetskonnas mõistab liikuda. Ja kas ta ka ingliskeelt mõistab. Nüüd wajatakse kõigjal ingliskeelt.

Prombamsel. Ja mispärast siis teie, julgen küsida, temaga ingliskeelt ei kõnelend? Wõib olla, et teab.

Põrn. Teie arwate, et mina ingliskeelt mõistate? Ei, mul ei olnud õnne sarnast kaswatust omandada. Minu isa oli wõllaroog, lojus, loomaparitsnik. Ohwitseriks sain sõjaajal. Oleks isa mulle lapsesõlmes enam sugeda annud, küll ka ingliskeele oleksin selgetks õppind.

Prombamsel. Noh, ja nüüd siis, kuna teie ise ei tea, mis kasu teil siis sellest on, et tema . . .

Pörn. Ei, ei lähe! Naine on hoopis teine asi: on vaja, et ta tingimata teaks, aga ilma selleta tal juba see ja teine . . . (Näitab iigutustega.) Kõik ei ole ikka see, mis peab olema.

Munaroog. (Kõrwale.) Noh, niisugust naist otsigu keegi teine, aga mitte sina. Mina aga lähen ja waatan maja ja autosid: kui kõik on nõnda, nagu peab olema, siis sean juba õhtul asja joone. Need kofilased ei ole mulle kardetawad — kerged poisid.

Brombamsel. Väheks õige piipu suitsetama. Aga mis, ehk lähme ühte teed? Kus teie, lubage küsida, elate?

Pörn. Kasfiabas.

Brombamsel. Mina aga Kolumbuse tänawal, sadama pool; siiski, ma saadan teid.

Bajupill. Ei, see on juba kõrkus. Küll saate hiljem, Esmeralda preili, ka mind mäletama! Jumalaga, mu herrad! (Kummardab ja ära.)

10. etteaste.

Gloobus ja Riheljalg.

Gloobus. Mis meiegi siin weel ootame?

Riheljalg. Noh, mis, eks ole tõsi, preili on ilus?

Gloobus. Ah mis! Minule, tunnustan tõtt, ta ei meeldi.

Riheljalg. Säh sulle! Mis see siis tähendab! Alles ikka olid nõus, et ta on ilus.

Gloobus. Ma niisama, sa ju ise kuulsid: nina on pikk ja ingliskeelt ei mõista.

Riheljalg. Seda weel sulle! Mis sa ingliskeelega teed?

Gloobus. Noh, kooliõpetaja pruut peab ometi ingliskeelt mõistma.

Riheljalg. Mis jaoks siis?

Gloobus. Noh seepärast, et . . . ma ei tea ifegi, aga arwan. . .

Riheljalg. Noh näed: keegi tola ütles, tema ajab kõrwad kikki. Ta on iludus, lihtsalt — iludus; niisugust neidu sa juba kusagilt ei leia.

Gloobus. Minule omalegi ta algul meeldis, aga pärast, kui hakati rääkima: pikk nina, pikk nina — noh, ma waata sin ja nägingi, et nina on pikk.

Riheljalg. Eh sind ja sinu tegusid! Nad laidawad meelega, et sind ära wõõrutada: ka mina ei kiitnud — nii on juba kombeks. See on, wenas, niisugune piiga! Sa waata talle ainult filma: need on, tont teab, millised filmad: kõnelewad, hingawad. Uga nina? Ma ei tea, mis seltsi nina! Walgus — alabaster! Ja ka iga alabasteriga ei wõi wõrrelda.

Gloobus. (Naerdes.) Jah nüüd ma näen jälle, et ta nagu ilus on.

Riheljalg. Muidugi mõista, ilus. Ruuled sa, nüüd, kus teised ära on, lähme ta juure, räägime ära ja asi on küps.

Gloobus. Noh, seda ma ei tee.

Riheljalg. Mispärast siis?

Gloobus. Miks häbemata olla? Meid, kofilasi, on palju: las' walib ise wälja.

Riheljalg. Noh, aga mis sul teistega asja: kas kardad wõistlejaid, wõi mis? Kas tahad, ma saadan nad kõik, kus pergel?

Gloobus. Kuidas sa neist ometi lahti saad?

Riheljalg. Noh, see on minu asi. Anna aga oma ausõna, et sa pärast jälle punnima ei hakka?

Gloobus. Mispärast siis ausõna mitte anda?
— Ole hea, ma ei salga: mina tahan naist wõtta.

Riheljalg. Anna käsi!

Gloobus. (Uatab käe.) Wõta!

Riheljalg. Noh, seda ma ainult wajangi. Nüüd aga näitame, et me memmed pole. (Mõlemad ära).

(E s r i i e.)

Rolmas waatus.

Seesama tuba, mis teises waatuses.

I. etteaste.

Esmeralda Tasane (üks, siis) Riheljalg.

Esmeralda. Tõesti, niisuke raskus — wäljalida! Oleks neid weel üks, kaks inimest, siin aga neli — kuidas tahad, nii ka wali. Jakob Pörn ei ole inetu, kuigi pisut kõhnawõitu; Mait Gloobus ei ole ka halb. Ja kui tõtt ütelda, Johannes Muna-roog, kuigi on paks, kuid ometi wäga nägus mees. Proubamsel on jällegi mees heade omadustega. Nii raske on otsustada, et, lihtsalt, ära räägigi, kui raske! Ma arwan, kõige parem on liisku wõtta: kes wõidab, see ka meheks saab. Ma kirjutan nad kõik paberilipakate peale, keeran torru, ja siis tulgu, mis tuleb. (Läheb laua juure, wõtab sealt käärid ja paberi, lõikab piletkesed ja rullib kokku, edasi rääkides.) Ükski mees ei saa aru, kui raske on neitsipõli. Näe nad on juba kõik walmis! Jääb üle neid ainult ridiküüli panna ja silmad sulgeda. (Asetab piletid kääkotti ja segab neid käega.) Hirmus. . . Ah, kui Jumal annaks Pörni isanda! Ei, miks siis tema? Pigem juba koolmeistri. . . Ei, ei, ei taha. . . kes tuleb, see olgu. (Kobab kääkotis ja wõtab ühe pileti asemel kaks.) Ah, kõik! Kõik tulid! Ei, aitab ühestki. (Asetab paberid tagasi kotti ja segab. Sel ajal tuleb tasapisi Riheljalg sisse ja jääb

ta selja taha.) Ah, kui nüüd Prombamsel. . . mis ma! Tahtsin ütelda Jakob Börn. . . Ei, ei taha, ei taha! Olgu see, keda saatus määrab.

Riheljalg. Wõtke ikka herra Gloobus, kes kõigist parem.

Esmer. Ah! (Kiljatab ja katab mõlema käega näo, kartes tagasi waadata.)

Riheljalg. Mis teie nii ehmatate? Ürge kartke, see olen mina. Tõsi, wõtke herra Gloobus.

Esmer. Ah, mul on häbi: teie kuulsite mind!

Riheljalg. Pole wiga, pole wiga! Ma olen ju oma inimene, sugulane, minu ees ei pruugi häbeneda: wõtke näokene lahti!

Esmer. (Poolnägu paljastades.) Minul on, tõepoolest, häbi.

Riheljalg. Noh, wõtke ikka herra Gloobus.

Esmer. Ah! (Kiljatab ja katab jälle näo üleni.)

Riheljalg. Tõepoolest, huwitaw inimene! Esi-mese järgu headus.

Esmer. (Wõtab pikkamööda käed näolt.) Aga Jakob Börn? Tema on ju ka hea inimene.

Riheljalg. Wabandage, aga ta on fooliher-raga wõrreldes kõnts.

Esmer. Mispärast siis?

Riheljalg. Teadagi mispärast. Herra Gloobus on niisugune inimene. . . noh, lihtsalt inimene, nagu teist ei ole leida.

Esmer. Noh, aga herra Munaroog?

Riheljalg. Ka Munaroog on — kõnts, nad on kõik — kõnts.

Esmer. Ei usu, et kõik.

Riheljalg. Teie ainult võrrelge ja siis otsustage: herra Gloobus ei ole ju ometi mõni Muna-moos, Prombamsel või tont teab kes!

Esmer. Aga, tõepoolest, nad on väga wiisakad, tagasihoidlikud.

Riheljalg. Mõned tagasihoidlikud! Esimesed riiukuked, kõige jultunud märatsejad. Riheleb teil väga järgmisel päeval peale pulmi nahapeale saada.

Esmer. Jumal hoidku! See oleks tõesti nüüsgune õnnetus, millest halvemat ei olegi.

Riheljalg. Muidugi mõista! Halvemat sellest ei saagi välja mõelda.

Esmer. Nii siis, teie annate nõu pigem Gloobuse herrat võtta.

Riheljalg. Nimelt herra Gloobust; loomulikult Gloobust. (Kõrwale.) Asi läheb wististi korda. Mait istub kohvikus, nüüd waja ruttu järgi minna.

Esmer. Teie mõtlete siis — isand Gloobust?

Riheljalg. Tingimata isand Gloobust.

Esmer. Aga nende teistele pean siis ära ütleva?

Riheljalg. Muidugi, ütlege ära.

Esmer. Aga kuidas seda teha? See on nagu häbistaw.

Riheljalg. Kuidas häbistaw? Ütelge, et olete weel noor ja ei taha abielluda.

Esmer. Kuid nad ei usu, hakkawad pärima: Mispärast ja millal?

Riheljalg. Noh, siis, kui teie tahate ühe korraga lõpetada, ütlege lihtsalt: „Käige välja, tolad!”

Esmer. Kuidas kõlbab nõnda ütelda?

Riheljalg. Noh, tehke ainult katset: ma tõendan teile, et peale seda kõik välja jooksewad.

Esmer. See oleks ikka sõim.

Riheljalg. Teie ei saa ju neid enam nähagi; kas see ei ole siis ükskõik?

Esmer. See ei ole ikka hea . . . nad ju vihastawad.

Riheljalg. Kellel sellest häda, kui nad vihastawad? Kui sellest midagi väljatuleks, siis oleks teine asi; siin ju muud karta ei ole, kui et keegi neist wastu silmi sülitab, — see on ka kõik.

Esmer. Noh, näete isegi!

Riheljalg. Mis häda siis sellest on? Mõnele on mitugi korda näosse sülitet, tõe sõna! Ma tundsin kedagi riigiametnikku: mangus ja mangus ülemuselt palka juure, nii et see enam välja ei kannatand ja mangujalle näosse sülgas. Aga palka lühas ikkagi juure. (Kuljus kõliseb.) Koputetakse: keegi kofilasist tuleb; ma ei tahaks nüüd neid kohata. Kas teil ei ole seal teist väljakäiku?

Esmer. Minge tagatrepist. Oh, tõepoolest, ma wärsen üleni.

Riheljalg. Ei midagi: Jääge aga kindlaks. Nägemiseni! Ma toon kohe herra Gloobuse siia. (Ura).

2. etteaste.

Munaroog ja Esmeralda.

Munaroog. Ma tulin, preili, meeleldi pisut warem, et teiega kahekesi rääkida. Noh, preili, wõite juba arwata: minul puudub eluseltsiline.

Esmer. (Ohkab.) Ja-ah!

Munarooq. Müüid leian ma omale elufeltsilise. See elufeltsiline olete teie. Ütelge otsekoheselt: „jah“ või „ei“? (Waatab kõrwale.)

Esmer. Mina olen weel noor . . . ei ole weel selle wastu walmistand.

Munarooq. Noh, võib olla, tahate midagi muud ütelda — awaldage aga . . . (Ufse fuljus kõliseb). Tont wõtku, ei anta aega asja korda seada.

3. etteaste.

Endised ja Prombamsel.

Prombamsel. Wabandage, preili, et ma, võib olla, liiga wara. (Pöörab ümber ja näeb Munarooqa.) Ah, juba siin . . . Soowin õnne!

Munarooq. (Gneses.) Et sa oma õnnesoowiga põrgu sõidaks! (Waljusti.) Kuidas siis jääb, preili? Ütelge üksainus sõna: „jah“ või „ei“? (Kell kõliseb; Munarooq sülgab kõrwale.) Juba jälle kellusel! (Põrn sisise.)

4. etteaste.

Endised ja Põrn.

Põrn. Wabandage, preili, võib olla, tulen warem kui kord ja kohus ja wiisakus lubab . . . (Näeb teisi, kohkub ja kummardab.) Terwitan teid, mu herrad!

Munarooq. (Kõrwale.) Soia omale oma terwis! Wa' kuri sind siia ajas oma peenete koibadega! (Waljusti.) Kuidas siis jääb, preili, otsustage, — ma olen ametis inimene, mul pole palju aega: — Kas „ja“ või „ei“?

Esmer. (Segajelt.) Ei ole waja . . . pole waja . . . (Kõrwale.) Midagi ei saa aru, mis räägin.

Munaroog. Kuidas ei ole waja? Mis suhtes ei ole waja?

Esmer. Ei midagi, ei midagi . . . Ma ei tahtnud seda ütelda . . . (Julgust kogudes.) Kasige wälja! . . . (Kõrwale, käsi plaksitades.) Ah, mu Jumal, mis ma ütlesin?

Munaroog. Kuidas „kasige wälja“? Mis see tähendab: „kasige wälja“? Lubage teada, mis teie selle all mõtlete? (Käsi puusa pannes astub ähwardawalt tema poole.)

Esmer. (Waatab temale hirmunult otsa, kiljatab.) **Uidake, peksab, peksab!** (Jookseb ära. Munaroog seisab suu lahti. Kisa peale jookseb Kati Pantuhwel kohale ja, nähes Munaroot hirmsat nägu, karjatab ka: „Deh, peksab!“ Jookseb tagasi.)

Munaroog. Mis tähendamiseks see niisuke on! On see wast lugu!

(Uksel all kõliseb, ja kuulduv hääli.)

Kiheljala hääli. Noh, astu aga fiske, tule, mis sa weel peatud?

Gloobuse hääli. Astu fina eel. Ma wotan ainult kalossid ära.

Kiheljala hääli. Aga sa lased jälle jalga.

Gloobuse hääli. Ei, ei, ma ei putka kuhugi, tõe sõna!

5. etteaste.

Endised ja Kiheljalg.

Kiheljalg. (Uksel.) Tõsi, kalossid peab ikka ära wõtma.

Munaroog. (Riheljalale). Olge head ütlege, kas see plika siin majas on napakas wõi?

Riheljalg. Mis siis? Kas siin midagi juhtus?

Munaroog. Tal on täitsa arusaamatud teod: jookseb toast wälja ning karjub: „Pekšab, pekšab!“ Tont teab, mis see tähendab.

Riheljalg. No jah, nõnda teeb ta ikka: ta on lollakas.

Munaroog. Kas teie olete tema sugulane?

Riheljalg. Muidugi et sugulane!

Munaroog. Lubage teada: kust poolt sugulane?

Riheljalg. Tõepoolest, ei tea; minu ema tädi on midagi tema isale, wõi jälle tema isa on midagi minu tädile; minu naine teab sellest rohkem, — see on nende asi.

Munaroog. On ta juba kaua lollakas?

Riheljalg. Lapseeest saadik.

Munaroog. Paremini oleks muidugi, kui ta tark oleks; aga ta lollakas on hea: oleks tal aga hea warandus kaasawaraks.

Riheljalg. Warandust ei ole tal sugugi.

Munaroog. Kuis nõnda, aga kiwimaja?

Riheljalg. See on ainult reklaam, et ta kiwist, aga kui teie teaksite, kuidas ta ehitet on, ainult wäline sein on telliskiwist, seestpoolt on aga laudadest ja kõiksugu sae- ja pühkmepurust kokku aet.

Munaroog. Mis jutt see on?

Riheljalg. Iseenesestki mõista et nii. Nagu teie ei teaks, kuidas nüüd maju ehitetakse? — Ainult et maja peale laenu saada.

Munarroog. Ega ometi selle maja peale pole laenat?

Kiheljalg. Miks ei ole! Selles just see asi ongi, ta peale ei ole üksnes laenat, vaid ka protsendid on maksmata. Ja siis on tal veel wend, rahukohtunik, kelle filmad ka maja peale waatawad. Ihnemat koid sellest küll maa peal ei ole: oma ema wiimase undruku kisuks seljast, wõllaroor.

Munarroog. Kuidas siis mulle see kaardimoor . . . Ah ja neet hing! . . .

Põrn. Lubage mul esineda küsimusega. Tunistan tött, ma ei mõista ingliskeelt, wäga raske on omal otsustada, kas preili ostab ingliskeelt wõi mitte? Mis, kas mõistab? . . .

Kiheljalg Mitte mõhkugi!

Põrn. Mis teie luiskate?

Kiheljalg. Kuidas luiskan? Ma tean seda wäga hästi. Ta õppis minu naisega ühes koolis, oli esimene laiskworst, midagi ei õppind. Ingliskeele õpetaja muudkui kiskus teda kõrwust.

Põrn. Mõtlege ometi, mul oli kohe esimesel hetkel, mil teda nägin, niisugune aimus, et ta ingliskeelt ei mõista.

Munarroog. Noh, jufi söögu ingliskeele! Aga see neet Trumbi emand . . . Ah ja wõlur! Kui teie teaksite, kuidas ta seda kõife minule ette maalis, — nagu päris kunstnik! „Kiwiwaja, kaks uut autot, hõbelusitad — muud kui sõida!“ Ühe sõnaga, isegi romaanis leidub harwa ilusamat lehekülge. Ah jina, wana tallukas! Tule ja mulle aga pihku . . .

6. etteaste.

Endised ja Miina.

(Kõik pööravad Miina poole sõnadega.)

Munaroog. Ua! Seal ta on! Tule aga siia, wana patune! Tule aga siia!

Börn. Kuidas te mind petsite, Trumbi emand!

Rihellalg. Astu aga, lobamokk, kohtu ette!

Miina. Mitte sõnagi ma ei kuule: Põris kurdiks karjute.

Munaroog. Maja olla saepurust ja kõiksugu prahist teht, wana pastel, fina aga waletasid: tsemendist ja tont teab millest.

Miina. Mina ei tea, mina ei ole maja ehitand.

Börn. Jah, Trumbi emand, ka minule luisakasite, et preili ingliskeelt mõistab.

Miina. Mõistab, kullake, küll mõistab, ka saksa keelt, ja igate moodi, milliseid aga tahate — kõike mõistab.

Börn. Noh, ei; näib, et ta ainult eestikeelt kõneleb.

Miina. Mis halba siis sellestki on? Eesti-keel on arusaadavam, seepärast ka räägib eestikeelt. Aga kui ta ka mustlasekeelt oskaks, ega teie sellest ikka aru saaks. Ei maksa eestikeelt peljata ühtigi: ka Kalewipoeg rääkis eestikeelt.

Munaroog. Tule aga ligemalle, tule aga ligemalle, sunnik! Et sind põrgulised õgigu! (Põrutab jalga vastu maad.)

Miina (ikka ukse poole taganedes.) Ei tule ühtigi, ma teid tean: teil on raste rusikas, ehk weel lõõte.

Munaroog. Noh, waata ette, sellest sa ei pääse. Näe kui wõtan su tutist kinni ja tirin po-

litseisse, siis wast sind õpetan, kuidas ausaid inimesi petta. Küll saad näha! Aga preilile ütlen, et ta on kelm! Kas kuulsid, tingimata ütlen! (Ära.)

Miina (fergemalt hingates.) Rae missugune! Ja kuidas weel wihastas! Et paks, siis arwab, et tema wäärilist ei olegi. Aga mina ütlen, et sa ise oled kelm — waat' mis!

Börn. Tunnustan, Trumbi emand, ma ei oleks kunagi uskund, et teie nii wäga petma hakkasite. Kui ma oleksin teadnud, et preili niisuguse haridusega on, siis ma. . . jah, ma ei oleks üldse oma jalga siia tõstnud. Olen rääkinud. (Ära.)

Miina. Nad on kas hulluks läind wõi end täis lakkund. Rae, mis nad kõik ei taha! Tarkus on nad ogaraks teind!

7. etteaste.

Miina ja Riheljalg.

Riheljalg (naerab täiest kõrist waadates Miina peale ja sõrmega tema peale näidates.)

Miina (pahaselt). Mis teie hirwitate?

Riheljalg (jätkab naermist). Kaardimoor, kui kosjasobitaja. (Jätkab naermist.)

Miina (pahaselt ära).

8. etteaste.

Riheljalg (jätkab naermist). Oh, ei wõi enam; tõepoolest, ei wõi! Jõud ei ulata wastupanefuks, tunnen, et naerust lõhken! (Jätkab naermist.)

Brombamsel (on sisseastund, hakkab tema peale waadates ka naerma).

Riheljalg (langeb wäsinult toolile). Oh, tõepoolest, jõud on otsas! Tunnan, et kui veel naeran, katkeb wiimane jõud.

Brombamsel. Minule meeldib väga teie rõõmus olek. Meil laewal oli jung Peet Kompas: see oli kah sarnase rõõmsa loomuga. Juhtus et sai trossi otsaga tagumiku pihta — tema aga hirwitab, tõe sõna, ja naerab veel kuni õhtuni. Noh, waatad siis ta otsa ja hakkad, lõpuks, nõndaks, ka ise naerma.

Riheljalg (hinge tõmmates). Oh Jumal, ole meile patustelle armuline! Noh, waat' mis see rumal kaardimoor veel wälja haudus? Noh, kas siis nüüdsel ajal mõni kosjamoor ka midagi ära teeb? Waat', kui mina soowitan, siis on ka soowitet!

Brombamsel. Päris tõesti? Teie ikka soowitate tõe pärast?

Riheljalg. Kes aga tahab ja keda aga tahab.

Brombamsel. Kui niimoodi, siis, soowitage mind fiinsele mamslille.

Riheljalg. Teid? Ja mis teie ka naisega teete?

Brombamsel. Kuidas mis teen? Näe, lubage tähendada, see on weidi imelik küsimus! Teadagi mis pärast!

Riheljalg. Kas teie siis ei ole kuulnud, et tal kaasawara sugugi ei ole.

Brombamsel. Ei, ei ole kuulnud. Muidugi, see on halb, aga üldse, niisuguse ilusa preiliga wõib ka ilma kaasawarata läbi ajada. Üürid wäikese toakese, siin on fängike, (näitab kälega) siin firmike, siin kummut ja riidekapi. . . sellest jätkub.

Riheljalg. Aga mis ilu teie siis temas leiateg?

Prombamsel. Lõtt ütelda, minule meeldis ta seepärast, et ta on täidlane naisterahwas. Mina olen suur naiste täidluse armastaja.

Riheljalg (waatab altkulmu talle otsa, räägib kõr-wale). Aga ise on nagu tühi pöienahast piibutubaka kott! (Waljuft.) Ei, teile ei soowita ma üldse abielluda.

Prombamsel. Kuidas nii?

Riheljalg. Niisama. Naine paneb teie juurest plehku, lähneb teise juure elama.

Prombamsel. Mispärast?

Riheljalg. Sellepärast et . . . teil on kõwerad jalad ja lainetaw kõnnak. Mina soowitan teile aga, kui tahate, teise naise.

Prombamsel. Ei, ma teist naist ei taha. Olge nii hea, soowitage ikka seesama.

Riheljalg. Kui just nii väga tahate, siis soowitan küll, aga ühe tingimusega: mõrsjale ärge ennast silma alla näidake — ma sean kõik ilma teieta korda.

Prombamsel. Kuidas nii, ilma minuta? Ma pean talle vähemalt ennast näitama.

Riheljalg. Ei ole sugugi waja ennast näidata. Minge koju ja oodake: selsamal õhtul toimetan kõik.

Prombamsel (hõõrub käsi). See on väga hea! Aga ehk wajate ametitunnistust? Koolimehe paberid? Kus ja mis laewadel olen teenind? Preilit ehk huwitab. Ma jooksen wõi sõidan trammiga ja toon kohe.

Riheljalg. Midagi ei ole waja, minge ainult koju; weel täna annan ma teile teada. (Saadab ta wälja.) Jaah, see ikka ta ära kosiks küll! Noh, kuhu aga koolipapi jääb? Kas ta ikka alles kalossa jalast ära tõmmab? Tõepoolest, see on weider.

9. etteaste.

Riheljalg, Esmeralda.

Esmeralda (tuleb, ringiwaadates). Mis? Kas juba läind? Siin ei ole enam ühtegi.

Riheljalg. Kõik, kõik lasid jalga.

Esmeralda. Ah, kui teie teaksite, kuidas ma üleni wärisefin! Seda, tõepoolest, ei juhtund minuga kunagi warem. Ja kui kohutaw on see Munaroog, see wist küll oma natse peale ei halastaks. Mul on niisuke aimus, et ta weel tagasi tuleb.

Riheljalg. Oh ei, see ei tule mingi hinna eest enam tagasi. Ma annan oma pea pandiks, kui keegi neist kahest oma nina siia näitab.

Esmeralda. Aga kolmas?

Riheljalg. Milline kolmas?

Prombamsel (pistab pea uksewäheli sisse). Tahaksin teada, millise otsuse roosipuuke minu kohta teeb?

Esmer. Aga herra Prombamsel?

Prombamsel (hõõrub käsa). Siin, siin ma olen, preili!

Riheljalg. Ptui saatanat! Mina mõtlesin, et kes see siin räägib. Aga see on ju see pagana tobu.

Prombamsel. Mis see tähendab? Sellest ei saa ma mitte mõhkugi aru.

Esmer. Aga ta on ju pealt näha, niisuke arukas inimene.

Riheljalg. Joomar!

Esmer. Tõesti, ka veel joodik?

Riheljalg. Üks neist suuremaist wõllaroogadest.

Prombamsel (waljusti, 'ufsewahelt). Ei, lubage, seda ma teid sugugi ei palund rääkida. Ma palusin mind ainult kiita, aga teie lausa teotate.

Riheljalg (kõrwale). Kes käskis teda, wemmalt tagasi tulla! (Esmeraldale.) Waadake, waadake, ei seisa jalgadelgi. Nõnda on ta iga päew täis. Ujage ta minema! (Kõrwale.) Kuhu see koolmeister jääb? (Waljusti.) Nägemiseni! (Ära.)

10. etteaste.

Esmeralda ja Prombamsel.

Prombamsel (iseeneses). Lubas ülistada, aga laitis! Nära kas! (Waljusti.) Teie, preili, ärge uskuge . . .

Esmer. Wabandage, ma ei ole terve . . . pea walutab. (Tahab ära minna.)

Prombamsel. Noh, wõib olla, et teil miski minu küljes ei meeldi? (Tähendab pea peale.) Teie ärge waadake, et mu pealagi paljas kui biljardimuna: see on palawikust; juuksed kaswawad peagi jälle uued.

Esmer. Minul on üks kõik, kas teil karwaudet kuskil on wõi mitte.

Prombamsel. Mul on see wiga, preili . . . kui ma musta kuue selga panen, et näowärw ikka kahwatub.

Esmer. Teile on see parem, kui oma näo ära tõrwaksite. Jumalaga! (Ära.)

11. etteaste.

Prombamsel (üksi, talle järgi rääkides).

Preili, lubage, ütlege põhjus, mispärast? . . .
 Ära läks! See juhtub minule juba seitsmeteist-
 kümnes kord! Nagu näha, pean ikka wanapoisiks
 jääma, aga ega seegi halb ole, sest
 „wanapois on taewatui,
 kuid wanapiiga — pörgunui!“ (Ära.)

12. etteaste.

Gloobus ja Riheljalg (tulewad ja mõlemad
 vaatavad tagasi).

Riheljalg. Ta ei pannud neid tähele. Kas
 nägid, millise pika ninaga siit wälja läks?

Gloobus. Kas siis tõesti üteldi ka temale üles?

Riheljalg. Iseenesestki mõista.

Gloobus (rahuloldawa naeratusega). Aga küll
 wõib häbi olla, kui „korwi“ saad.

Riheljalg. Teadagi!

Gloobus. Ma ei usu weel praegugi et preili
 ütles, nagu eelistab ta mind kõigist.

Riheljalg. Mis — eelistab! Ta on sinust otse
 hulluks läind. Armastus on niisugune: üksi sinu
 nime kuuldes waldab teda niisuke iha, et, lihtsalt, keeb.

Gloobus (enesega rahuldawa naeratusega). Aga
 ometi, naispool, kui talle meespool meeldib, ütleb
 niisuguseid kallistusfõnu, et aga kuula, nagu: mu
 kukeke, tarakannike, kottake, ehk jälle waresewihtleja,
 seenetreial jne.

Riheljalg. Mis, aga need sõnad ei ole weel
 midagi! Aga kui naise wõtad, näed juba esimese
 paari kuu jooksul, millised sõnad lendawad; lihtsalt,
 weli, sa sulad neid kuuldes.

Gloobus (naeratades). Kas tõesti?

Riheljalg. Võid ausa inimese juttu uskuda! Nüüd aga ruttu asja juure. Alvalda kohe preilile oma südant ja palu tema kätt.

Gloobus. Miks siis nii kõhku?

Riheljalg. Tingimata kohe. Waat, sealta ta juba tulebki.

13. etteaste.

Endised. Esmeralda.

Riheljalg. Ma tõin teile, preili, sureliku, keda teie praegu näete. Nii sugust armastajat hinge ei ole veel kunagi maa peal olnud ega saagi olema.

Gloobus (tõukab teda salamahiti). Noh, sa weli, lähed liiale!

Riheljalg. (Temale.) Pole wiga, pole wiga! (Esmeraldale.) Olge julgem, ta on väga waike, püüdke võimalikult wabam olla. Pilgutage talle filma wõi kōdistage teda. (Waljusti.) Noh, ma jätan teid mugawasse seltskonda! Mul on jänu, ehk leidub isik majas, kes juua annab. (Gloobuselle.) Julgemalt! Julgemalt! (Ära.)

14. etteaste.

Gloobus ja Esmeralda.

Esmer. Palun teid istuda.

(Istuwad ja waikiwad.)

Gloobus. Teie, preili, kas teie sõita armastate?

Esmer. Kuidas sõita?

Gloobus. Suwel on maal väga mugaw paadiga sõita.

Esmeralda. Jah, väga mugaw.

Gloobus. Milline suwi aga tänawu tuleb — ei tea.

Esmer. Oleks soowitaw, et ta ilus oleks.

(Mõlemad waikivad.)

Gloobus. Millist lille teie kõige enam armastate?

Esmer. Millised kõige enam lõhnawad — näälitsefi.

Gloobus. Daamidelle pasfiwad väga lilled.

Esmer. Jah, pasfiwad. (Waikus.) Kus kirjikus teie möödunud pühapäewal käisite?

Gloobus. Grand-Marinas.

Esmer. Aga see on ju kino. Ka mina käin finos, aga Apollos.

Gloobus. Wiimast korda nägin filmi „Wana-poisi kihlus ehk surmateekond“ — sensatsiooniline draama 6 aktis. Küll oli kurb. (Waikus, Gloobus lööb förmedega lauale.) Waat', warsti on ülemaaline laulupidu.

Esmer. Jah, Tallinnas.

Gloobus. Ei, ma kuulsin Tartus.

Esmer. Ka Narwas peetakse laulupidusid.

Gloobus. Jah, ka Pärnus.

Esmer. Ja Wiljandis.

Gloobus. Ja Haapsalus.

Esmer. Ja Kuresaares.

Gloobus. Ja Wõrus.

Esmer. Ja Paides. (Waifus.)

Gloobus. Aga meie rahwas on ikka julgeks läind!

Esmer. Kuidas nõnda?

Gloobus. See Eesti esimaadleja Jaagu kutsub wäljamaal kõik rahwad oma wastu.

Esmer. See on siis nagu Zurich, keda ma olen näinud professor Adamsoni marmorfuju järgi üleswõet päewapildil. (Waifus. Gloobus hakkab jälle förmedega trummeldama, wiimaks wõtab mütsi ja kummardab.)

Esmer. Kas lähete juba ära?

Gloobus. Jaah. Wabandage, et, wõib olla, tegin teile aja igawaks.

Esmer. Ei sugugi! Hoopis wastuoksa, ma pean teid lõbusa ajawiite eest tänama.

Gloobus (naerates). Mulle näis aga tõepoolest, et ma igaw olin.

Esmer. Ah, ei, mitte sugugi!

Gloobus. Kui ei, siis lubage mind ka mõni teine kord, na õhtusel ajal, aega wiitma tulla . . .

Esmer. Palun wäga. (Kummardawad. Gloobus ära.)

15. etteaste.

Esmeralda (üfji).

Milline wäärtuslik inimene! Müüd alles õp-
pisin teda tundma: nii alandlik ja wiisakas. Rahju,
et nii ruttu lahkus! Oh, kuis süda klopib. (Paneb
käte südamele.) Lähem wõtan balderjani tilku! (Ära.)

16. etteaste.

Gloobus ja Riheljalg (tulewad.)

Riheljalg. Mispärast koju? Kumalus! Miks siis koju minna?

Gloobus. Ja miks ma siis veel siia pean jääma? Ma ütlefin ju kõik ära, mis mul ütelda oli.

Riheljalg. Tähendab, sa avaldasid talle oma armastust?

Gloobus. Sellest ma nüüd küll ei piuksatand.

Riheljalg. Säh kus lugu! Miks sa siis armastusest ei rääkind?

Gloobus. Kuidas ma siis äkki, asja eest, teist taga, oleksin talle ütelnud: „Preili, ma armastan teid“?

Riheljalg. Noh, aga millest siis teie terwelt pool tundi rääkisite?

Gloobus. Noh, meie rääkisime kõigest, ja, tõtt öelda, ma olen väga rahul: aeg mööduis lõbusasti.

Riheljalg. Kuula ja otsusta ise: kui kõik nii pikka edeneb, siis jõuad üksnes peale surma nii kaugele, et naist võtta.

Gloobus. Sa mõtled siis, et see nii lähku läheb?

Riheljalg. Aga sa andsid ju sõna, et niipea kui kofilased on ära aet, palud tema kätt.

Gloobus. Noh, ega ma nüüdki oma sõna murra, aga see ei lähe nii ruttu; oma kuu aega kulub ikka ära.

Riheljalg. Kuu aega!

Gloobus. Muidugi.

Riheljalg. Sina oled wist hulluks läind wõi mis?

Gloobus. Ja, aga vähem ei saa.

Riheljalg. Ole mõistlik, palu kohe kätt, muidu, mine tea, mis veel võib juhtuda.

Gloobus. Mis sa, weli, räägid? Kuidas ma siis nüüd kohe?

Riheljalg. Kulla Mait! Noh, ma palun. Kui sa mitte omale ei taha, siis palu minule.

Gloobus. Ei, tõe sõna, ma ei wõi.

Riheljalg. Küll wõid, sõber, kui aga tahad; noh, palun, ära punni wastu!

Gloobus. Ja, aga, tõepoolest, ei! See ei lähe!

Riheljalg. Miks ei lähe? Kes sulle seda ütles? Sa otfusta ise, sest sa oled tark inimene; ma ei tee seda oma kasu pärast. . . Ole mõistlik ma palun sind.

Gloobus. Ei, ei wõi, wennas, tõepoolest ei wõi.

Riheljalg (wihaselt). Siga!

Gloobus. Palun, palun, tasem!

Riheljalg. Dinapea! Niisugust pole küll teist ilmas.

Gloobus. Sõima weel.

Riheljalg. Mina higistan ja näen waewa, ajan ringi kui peru hobune — kelle pärast.

Gloobus. Aga kes on sind selleks palunud?

Riheljalg. Aga sa hukkud ju ilma minuta, puupea.

Gloobus. On see sinu asi, et hukkun.

Riheljalg. Eeis sõida pörgu.

Gloobus. Noh, olgu, ma sõidan.

Riheljalg. Noh, siis sõida kohe ja et sa teel oma jala wäänaks. Kalts, aga mitte koolmeister! Wannun sulle, et tänasest saadid meie wahel kõik lõpetet on! Katsu sa mu filma alla oma nägu näidata! Kafi!

Gloobus. Ma lähen isegi su filma alt. (Ära.)

Riheljalg (awab ukse, karjub järgi). Tola!

17. etteaste.

Riheljalg (käib tugewasti erutatult edasi ja tagasi). Noh, on enne ilmas sarnast inimest näht? Ja mina, tobu, hoolitsen tema eest, nagu ämm, wader wõi tont teab kes. Põletaks talle ühe wastu wah-
timist. (Võõb õhku.) Speta teda, aga kõik — nagu hane selga wesi. Uga nõnda ma seda ka ei jäta. Kas wõi karwupidi wean ta tagasi. (Ära.)

18. etteaste.

Esmeralda (tuleb). Südametuitamine ei jäägi järele. Igal pool, kuhu aga pööran, näen herra Gloobuse kaju. Tõesti, näib, et saatuse käest ei ole pääsmist.

19. etteaste.

Esmeralda ja Gloobus (seda Riheljalg mõlema käega ukse wahelt sisse tõukab).

Gloobus (kogeledes). Ma tuln teile, preili, üht asjakest ära seletama. . . ainult enne tahaksin teada, kas ta ehk teile ei näi kummalisena?

Esmeralda (filmi maha lüües). Mis asi see niisuke on?

Gloobus. Ei, preili, ütlege enne: Kas see ei näi teile mitte kummalisena?

Esmer. (endiselt). Ma ju ei tea, mis asi.

Gloobus. Noh ütlege ikka! Eks ole, teile näib imelikuna, mis ma teile ütlen?

Esmer. Kuidas võib see imelik olla. Teilt on kõik lõbus kuulda.

Gloobus. Noh, aga seda ei ole teie veel kunagi kuulnud. (Esmeralda lööb filmad veel enam maha; sel ajal astub Riheljalg tasapidi sisse ja astub tema selja taha.) Lugu on niisugune, et . . . Las' ma ütlen seda teile pigem mõni teine kord.

Esmer. Aga mis see siis ometi on?

Gloobus. Ah see . . . ma tahtsin seda teile praegu avaldada, aga, tõtt öelda, olen veel isegi kahewahel.

Riheljalg (endamisi, käsi risti pannes). Jumal, mis inimene see on! See on, tõepoolest, wana memme pastel, aga mitte inimene, inimkonnale naeruks, satüür inimese üle!

Esmer. Mille üle teie siis kahtlete?

Gloobus. Iga asi äratab kahtlust.

Riheljalg (annab rusikaga Gloobuselle külje pihta) Ütle, et armastad! Ütle! (Waljusti.) Rui rumal kui rumal! Waadake, preili: tema palub teie kätt, tahab armastust avaldada, ütelda, et ta ilma teieta ei wõi elada. Ta kahtleb aga, kas teie ka nõus olete?

Gloobus (peaaegu ehmunult teda tõugates, ütleb ruttu). Mis fina!

Riheljalg. Kuidas jääb siis, preili, kas otsustate seda surelikku õnnelikuks teha?

Esmer. Ma ei julge kuidagi mõelda, et ma kedagi õnnelikuks võiksin teha . . . aga olgu, ma olen nõus.

Riheljalg. Loomulikult, loomulikult, see oleks võind juba varemgi sündida! Pange omad käed kokku!

Gloobus. Kohe! (Tahab talle midagi kõrva fofistada; Riheljalg aga näitab talle rusikat ja fortsutab kulme; Esmeralda annab talle käe).

Riheljalg (ühendab käed). Noh, Jumal õnnistagu teid! Riidan seda sammu ja olen teie kihluse tunnismees. Abielu on niisugune asi . . . see ei ole voorimehe ega auto võtmine; see kohustus on palju suurem, palju raskem . . . Küll ma pärast sulle räägin. Noh, Mait, suudle nüüd oma pruuti. Nüüd võid sa seda teha; sa pead seda nüüd tegema. (Esmeralda lööb filmad maha). Ei midagi, preili, see peab nii sündima; las ta suudleb!

Gloobus. Kui sa nüüd minu asemel suudleks . . . (Näeb Riheljala hirmust nägu; kohkudes, ruttu:) Ei, preili, lubage, nüüd juba lubage. (Suudleb teda ja võtab käest kinni.) Kui ilus käeke! Miks teil, preili, niisugune ilus käeke on? . . . Lubage, preili, et nüüd kohe laulatus oleks, nüüd ruttu kohe.

Esmer. Oh, kas ikka kohe kirikuõpetaja juure sõidame?

Gloobus. Muidugi. Teel sõidame kullasepa juurest läbi ja ostame sõrmused.

Riheljalg. Tubli! See on mehe sõna! Mina, tött öelda, olen sinust ikka tulewikus palju lootnud. Teie, preili, rutake nüüd riietamisega. Teil on wististi, ma usun, pruudi riided valmis.

Esmer. Muidugi on. Juba ammu. Ma olen kohe walmis. (Ära.)

20. etteaste.

Riheljalg ja Gloobus.

Gloobus. Roh, wend, tänan sind! Lihane isagi ei oleks mulle seda head teinud, ntis sina. Nüüd näen, et sa truu sõber oled. Mitäh, weli ma ei unusta seda kunagi. (Liigutatult). Tulewal kewa-del külastan kahtlemata sinu isa hauda.

Riheljalg. (pühib higi otsalt). Roh, ma olen ise ka rõõmus. Tule, ma suudlen sind. (Suudleb algul tema üht, siis teist põske.) Annaks Jumal, et sa õnnelikult elaks, (suudlewad) ja et su käsi hästi käiks ja et teie palju lapsi saaksite.

Gloobus. Tänan, wend! Nüüd alles taipan, ma, mis tähendab elu; nüüd awaneb mu ees hoopis teine maailm. Ma näen nüüd, et kõik see liigub, elab, äraaurab, kõik see maine elu. Aga ennem ei näinud ma sellest midagi, ei saand aru, s. o. lihtsalt, ei uskundki, et ilmas ka ülimalt tunnet leidub, ja elasin näe, nagu elab iga teinegi inimene.

Riheljalg. Rõõm, rõõm sind kohe kuulata. Nüüd ma lähen, ütlen, et napsid ja kõik muu walmis pandaks. (Kõrwale.) Aga ta mütsi peidan igaks juhuseks ära. (Wõtab mütsi ja läheb sellega.)

21. etteaste.

Gloobus (üksi).

Tõepoolest, kes ma siamaale olin? Kas ma sain elu tähendusest aru? Ei, mitte midagi ma ei taipanud. Elasin, elasin, õpetasin lapsi, aga ise

wajasin elult õppust. Ainult nüüd näen, kui rumalad need on, kes ei abiellu. Aga. . . (Sügab kufalt, peale pauzi.) Aga abielul on ka omad halwad kontsud, kui põhjalikumalt järele kaaluda. Rogu eluks, fogu igawikuks seo end teise inimesega. Ja pärast ei saa enam kuidagi lahti. Kas siis tõesti enam pääsmist pole? Loomulikult, seal on ju inimesed. Aga näe, aken on lahti; mis oleks, kui ma aknast? (Läheneb aknale.) Noh, see ei ole ju kuigi kõrge. Ei, kuidas ma siis ilma mütsita koju lähen? Pole ilus! Siiski, nüüd käiwad ju suwelgi paljud mütsita. Mis oleks, kui proowida? (Konib aknale ja õeldes:) Issand, aita! (Kargab tänawalle; näitelawa taga ägab ja hoigab.) Deh! Oli ikka kõrge! Hõidõh, woorimees!

Autojuhi hääl. Ehk soowite autoga!

Gloobuse hääl. Narwa tänawalle!

Autojuhi hääl. Wiisfada marka.

Gloobuse hääl. Las' käia! (Kuulda ärasõitwa auto tuututamist.)

22. etteaste.

Esmeralda (tuleb mõrsja riides, häbelikult ja filmi maha lüües). Ma ei tea isegi, mis minuga on! Jälle hakkas häbi, ja ma wärisen üldse. Ah, kui ta nüüd minutiks siit toast ära oleks; kui ta millegi järele oleks läind! (Waatab kartlikult ringi.) Aga kus ta siis on? Siin ei ole kedagi. Kuhu ta läks? (Uwab ukse kotta ja räägib sinna.) Trumbi emand, kuhu herra Gloobus läks?

Miina hääl. Aga ta on ju seal.

Esmeralda. Kus seal?

Miina (tuleb sisse). Aga ta istus ju siin toas.

Esmeralda. Teie näete ju, — teda ei ole siin.

Miina. No, wälja ta ka ei läind, -- mina istusin fojas.

Esmeralda. Uga kus ta siis on?

Miina. Ei mina tea; ehk läks tagaukse kaudu wälja, wõi istub tädi Rati juures toas?

Esmeralda. Rati tädike! Rati tädi!

23. etteaste.

Endised ja Rati.

Katariina (ehetes). Mis on?

Esmeralda. Kas herra Gloobus on teie toas?

Rati. Ei, ta peab siin olema; minu juures teda ei ole.

Miina. Noh, aga fojas teda ka polnud, sest mina istusin ju seal.

Esmeralda. No, te ju näete, et teda ka siin ei ole.

24. etteaste.

Endised ja Riheljalg.

Riheljalg. Mis on juhtund?

Esmeralda. Herra Gloobust pole kusil.

Riheljalg. Kuidas ei ole? Kas ära läks?

Esmeralda. Ei, ka ära ei läind?

Riheljalg. Kuidas nõnda? Teda pole siin — ja ta pole ka ära läind?

Miina. Uga kuhu ta wõis kaduda, mu pea ei wõta seda kuidagi kinni. Ma istusin loogu aeg fojas ja ei lahkund sealt minutiksfi.

Rati. Noh, ka tagaukse laudu ei wõind ta kuidagi ära minna.

Riheljalg. Kuidas siis, tont wõtku? Eest ära kaduda, ilma et ta toast oleks lahkund, ta ka ei wõind. Ehk ta peitis end kuhugille? . . . Mait! Kus sa oled? Ära tee wigureid, küllalt, tule kohe wälja! Noh, mis nalja sa teed? Aeg on kirikherra juure sõita. (Waatab kapi taha, piilub ka allikulmu toolide alla.) Arusaamatu! No ei, ta ei wõind ära minna, mitte mingisugusel kombel; ta on siin, seal toas on ta müts, ma panin ta nii muidu sinna.

Rati. Kui me küsiks õige tüdrukü käest, ta seisis kogu aeg tänawal, ehk teab tema kuidagi. . . Tiiu! Tiiu!

25. etteaste.

Endised ja Tiiu.

Rati. Kus on herra Gloobus, kas nägid?

Tiiu. Nägin. Nad kargasid aknast wälja.
(Esmaralda kiljalab, langeb minestusse).

Rõit tolm Aknast wälja?

Tiiu. Jah nimelt, siis aga hüppasid autosse ja sõitsid ära.

Rati. Kas sa tõtt kõneled?

Riheljalg. Wale, ei wõi olla!

Tiiu. Jumala tõsi, wälja kargasid! Ka kaupmees nägi oma poest. Undsid autojuhile tuhandemargalise ja sõitsid minema.

Rati (ähwardawalt Riheljala juure astudes). Kas meie oleme teile naeruks, mis? Kas hirwitamiseks, mis? Kas teotamiseks, eh? Mina elan juba

küündat aastakümnet, aga sihufest häbi ei ole veel ärateenind. Teate, ma sülgan teile selle eest näkku, wõllaröög, kelm, wiimane wõrukael maailmas. Waeft neidist fogu ilma ees häbistada! Miina — mulgi, matsi wanamoor, ei tee seda, aga teie — ise weel haritlane! Näha on, et teil ainult nurjatusteks ja kelmistükkideks jatkub haritlust! (Läheb ja toibutab Esmeraldat.)

Riheljalg (seisab nagu uimane).

Miina. Mis? Kas saite? Kas nõnda aetatse asju? Minu ajas minema, aga nüüd ise, millise pudru teetsite? Minul on igasuguseid peigmehti olnud, mõistusega ja ilma mõistufeta, aga nüüfuguseid, kes afnast wälja kargawad — wõta näpust, wabandage, sihufesi ei ole.

Riheljalg. See on rumalus, see ei ole nõnda; ma jooksen ta juure, toon ta tagasi. (Tahab ära rutata, kuid Miina haarab ta küue süilust finni ja tõmbab tagasi.)

Miina (parastades.) Jah, mine, mine, too aga tagasi! Kas sa kosja kombeid ei tea, mis? Kui ta weel uksest oleks ära jooksnud — teine asi, aga et ta juba kätt palus ja afnast jalga lasi — siis juba, lihtsalt, jumalaga!

(E s r i e).

